

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Sekizinci İnkat

14 . VI . 1954 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	162	meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/13)	163:164,165,167,180,182:185
2. — Havale edilen kâğıtlar	162		
3. — Muvakkat encümen kurulması	163	2. — Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/9)	164:179,180,180,186:189
1. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihasının görüşülmesi için muvakkat encümen kurulması (1/17)	163	3. — Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/8)	179:180,180,180,190:193
4. — Müzakere edilen maddeler	163	5. — Arizalar ve telgraflar	181
1. — Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları Akdi İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun			

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Birinci celse

Inhisarlar Umum Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza Umum Kumandanlığı işçilerine ilâve tediye yapılmasına,

Millî Müdafaa Venâletine ait iş yerlerinde çalıştırılan işçilere ilâve tediye yapılmasına dair kanun lâyhalarının heyeti umumiyeleri üzerinde ayrı ayrı görüşüldükten sonra her iki lâyihanın Çalışma ve Bütçe encümenlerine verilmesi, kabul edildi.

Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununun 15 nci maddesinin tadili hakkındaki kanun, kabul edildi.

İnikada ara verildi.

Reirvekili	Kâtip
Balıkesir Mebusu	Çorum Mebusu
<i>Esat Budakoğlu</i>	<i>Sedat Baran</i>
Kâtip	
Kayseri Mebusu	
<i>İbrahim Kirazoğlu</i>	

İkinci Celse

Pakistan Başvekili Ekselâns Muhammed Ali, Büyük Millet Meclisi müzakeratını bir müddet takibettiler ve şiddetle alkışlandılar.

Bu ziyaret münasebetiyle Büyük Millet Meclisi Reisi Refik Koraltan kardeş Pâkistan halkı hakkında sık sık tezahürata vesile veren ve Pâkistan'la Türkiye arasındaki duygu ve mukadderat birliğini tebarüz ettiren beyanatta bulundu ve şiddetle alkışlandı,

Türkiye ile Pâkistan arasında akdedilen Dostane İş Birliği Andlaşmasının tasdikına dair olan kanun, kabul edildi.

14 . VI . 1954 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere inikada nihayet verildi.

Reis	Kâtip
İçel Mebusu	Çorum Mebusu
<i>Refik Koraltan</i>	<i>Sedat Baran</i>
Kâtip	
Kayseri Mebusu	
<i>İbrahim Kirazoğlu</i>	

Sualler

Tahrirî sual takrirleri

1. — Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, üniversite talebelerinin siyasetle işgal etmemeleri hakkında ne düşünüldüğüne ve Amerika ve Avrupa üniversitelerinde talebelerin siyasetle meşgul olup olmadıklarına dair tahrirî sual tak-

riri Başvekâlet ve Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (7/1)

2. — Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, bütün memurların saat 8 den 12 ye ve 14 ten 18 e kadar çalışmaları hususunda ne düşünüldüğüne dair olan tahrirî sual takriri Başvekâlete gönderilmiştir. (7/2)

2. — HAVALA EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyhalar

1. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası (1/17) (Dahiliye, Adliye, Maarif, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

2. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçesine munzam tahsisat verilmesi hakkında kanun lâyihası (1/18) (Bütçe Encümenine)

3. — Milletvekilleri Seçimi Kanununun bâ-

zı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair kanun lâyihası (1/19) (Dahiliye, Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerine)

Teklif

4. — Trabzon Mebusu Mustafa Reşit Tarakçıoğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 75 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/15) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15

REİS — Fikri Apaydın

KÂTIPLER : Fûruzan Tekil (İstanbul), İhsan Gülez (Bolu).

REİS — Çoğunluğumuz vardır, celseyi açıyorum.

3. — MUVAKKAT ENCÜMEN KURULMASI

1. — *Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihasının görüşülmesi için Muvakkat Encümen kurulması (1/17)*

REİS — Hasan Polatkan buyurun.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Muhterem arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair bir kanun tasarısı Meclisi Âliye sevk edilmiş ve Dahiliye, Adliye, Maarif, Maliye ve Bütçe komisyonlarına havale edilmiş bulunmaktadır. Yaz tatilinin de yakın olması münasebetiyle bu kanun

tasarısının ismi geçen komisyonlardan üçer âza alınmak suretiyle kurulacak muvakkat bir encümende müzakeresini rica ediyorum.

REİS — Efendim, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun lâyihası müzakere edilmek üzere, Dahiliye, Adliye, Maarif, Maliye ve Bütçe komisyonlarından üçer âza alınmak suretiyle bir muvakkat encümen kurulması teklif edilmektedir. Bu hususu reyinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Ruznameye geçiyoruz.

4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine Dâhil Memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları Akdi İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/13) [1]*

REİS — Tümü hakkında söz isteyen var mı? Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Mazbatada müstaceliyetle müzakeresi yazılı olarak teklif edilmektedir. Bu hususu da reyinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine Dâhil Memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları Akdi İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında Kanun

MADDE 1. — 5436 sayılı Kanunun 5969 ve 6127 sayılı kanunlarla muaddel 4 ncü maddesinde yazılı meriyet müddeti 30 Haziran 1955 tarihine kadar uzatılmıştır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

[1] 14 sayılı matbuu zaptın sonundadır.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reyimize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyhımanın tümünü açık reylerinize arz ediyorum.

2. — *Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında kanun lâyhıması ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/9) [1]*

REİS — Söz istiyen var mı?

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Hükümetçe hazırlanıp, Dahiliye ve Bütçe encümenleri tarafından kabul edilen ve şimdi Yüksek Meclisin tetkik ve tasvibine arz edilmiş olan Adıyaman ve Sakarya vilâyetlerinin ihdası hususundaki kanun lâyhaları münasebetiyle mülki teşkilâtımız hakkındaki Hükümet görüşümüzü kısaca arz etmeyi faydalı bulmaktayız.

1924 senesinden beri bâzı taddilerle devam edip gelmekte olan bugünkü idari teşkilât ve mülki taksimatımızı, aradan geçen zaman zarfında, iktisadi, içtimai ve kültürel sahalardaki inkişafın gerektirdiği ihtiyaçları tamamen karşılayacak şekilde yeniden tanzim etmek zarureti karşısındayız.

Halkın umumi refah ve saadetini temin edecek her türlü teşebbüs ve faaliyeti vazife edinen modern Devlete tahmil edilmiş bulunan çeşitli hizmetlerden halkın mümkün olduğu kadar yakından ve kolaylıkla istifade edebilmesini sağlayacak idare teşkilâtına ihtiyaç olduğu gibi bu teşkilâtın faaliyet sahasını yine bu telâkkiye göre tahdidetmekte fayda vardır.

Umumi uüfusumuzun % 74,8 ini teşkil eden köy halkına en yakın idare kademesi nahiye olduğuna göre âmme hizmetlerinin mümkün olduğu kadar halkın yakınına götürmek için evvel emirde nahiye teşkilâtına ehemmiyet vermek icabetmektedir. Bugünkü nahiye teşkilâtımız ise ihtiyacı karşılamaktan uzaktır.

Halen 17 milyona yaklaşan vatandaş kitlelerinin sakin olduğu 34 369 köyden 18 079 u doğrudan doğruya vilâyet veya kaza merkez nahiyelerine, 16 290 tanesinde mülhak nahiye-

lere bağlı bulunmaktadırlar. Gerçi bunlardan birinci katagoriye dâhil olanlar bağlı buldukları vilâyet, veya kaza merkezlerinde müracaat edebilecekleri tütün idare teşkilâtı mevcut ise de, bu köylerden bir kısmı vilâyet veya kaza merkezlerine uzak mesafelerde bulduklarından bilhassa ârizalı mıntakalarda yaşayanlar bu uzun mesafeleri meşakkatle kat'etmek mecburiyetinde kalmaktadırlar.

İkinci katagoriye dâhil olan 16 290 köyde oturan vatandaşlar ise daha zor bir durumda bulunmaktadırlar. Bu köylerdeki vatandaşların müracaat edebilecekleri en yakın idare kademesi olan nahiyelerin çoğunda bir nahiye müdürü ile jandarma karakolundan başka Devlet teşkilâtı yoktur.

Bu vatandaşlar, basit bir iş için evvelâ nahiyeye uğramak, sonra da bazan aksi istikamette olan kaza veya vilâyet merkezine geçmek gibi güç bir durumda bulunmaktadırlar. Bu itibarla, bu geniş vatandaş kitlelerinin Hükümetle ilk temas yeri olan nahiyelerimizin, coğrafi durum ve malî imkânlar nispetinde, mahdut sahali ve tam teşkilâtlı olmasında zaruret görülmekte ve bu zaruretle tam teşekküllü nahiye kurulmasına ehemmiyet verilmiş bulunmaktadır. 1950 senesinden bu yana Hükümetçe tam teşkilâtlı 71 nahiye kurulmuş bulunması, işte bu ihtiyacın mahsulü ve bu istikamette gelişen Hükümet tatbikatının bir neticesidir.

Diğer taraftan, nahiyelerimizden iktisaden inkişafa mazhar olan ve coğrafi durumları itibarıyla bağlı oldukları kazalarla münasebetleri gayritabiî vaziyette bulunanları kaza haline getirmekte fayda görmekteyiz. Bu sebeple yine aynı tarihten şimdiye kadar 62 kaza teşkil edilmiş bulunmaktadır.

Bir taraftan, bir umumi idare cüzütamı, diğer taraftan da mıntakavi mahiyette âmme hizmetlerini ifa etmekle mükellef olan ve bu sebeple ayrı bir hususiyet ve ehemmiyet arz eden vilâyetlerimize gelince :

Coğrafi durum, iktisadî münasebet ve gelir imkânları göz önünde bulundurulmak şartıyla vilâyetlerimizin, gerek umumi ve gerekse mıntakavi mahiyetteki âmme hizmetlerini daha rasyonel bir şekilde ifa etmelerini mümkün kılacak yeni bir mülki taksimat yapılması ve vilâyet hususi idarelerinin bugünkü realitelere göre yeni baştan bir tetkik mevzuu olarak ele

[1] 12 sayılı matbuu zaptın sonundadır.

almamasının da lüzumlu olduğuna kaani bulunmaktayız. Ancak bu sahada yapılacak umumi revizyon; yol, liman, sulama, elektrifikasyon, teknik ziraat gibi yurtdun iktisadi çehresini değiştirmekte olan teşebbüs ve faaliyetlerimizin vereceği feyizli neticelere talikını da uygun görmekteyiz.

Bununla beraber, halen iktisaden inkişaf etmiş ayrı bir iktisadi bünyeye sahip ve bulunduğu idari kademenin yapabileceği hizmetler üstünde yeni hizmetler bekliyen veya bağlı buldukları vilâyetlerden tabii ârizalarla ayrı kalmış ve bu sebeple vilâyet merkezleriyle münasebetleri çok güçleşmiş kazalarımızın, yukarıda arz edilen zaruretlerin ibramı karşısında, bağımlılıklarını devam ettirmekte de fayda yerine zarar mülâhaza etmekteyiz.

Bu sebeple, şimdiye kadar Yüksek Meclisin tasvibine arz edilmiş vilâyetlerimiz gibi şimdi de iki kazamızın vilâyet haline getirilmesi talebi ile yüksek huzurunuzda gelmiş bulunmaktayız. Bu cümleden olmak üzere ilk, orta sanat ve ticaret liseleriyle kültür sahasında, şeker fabrikası, vagon fabrikası, orman işletmesi, zinaî donatım kurumu fabrikası gibi Hükümet müesseseleri ve faal iktisadi hareketleriyle ticari ve sınıai sahada üstün bir varlık gösteren ve bu suretle işgal etmekte olduğu idari kademenin teşkilât imkânları üstünde yeni imkânlarla kavuşmak zorunda bulunan Adapazarı Kazasının kendisiyle coğrafi durum ve iktisadi münasebetler bakımından bir bütün teşkil edecek 5 kaza, 9 nahiye ve 400 köyü ve 244 632 nüfusu ihtiva üzere Sakarya namıyla bir vilâyet haline getirilmesi uygun görülmüştür. Diğer taraftan, bağlı buldukları Malatya Vilâyet merkezinden şarktan garba doğru uzanan tahminen 90 kilometre genişliğinde olup bazı noktalarda 3 000 küsur metre yüksekliğe ulaşan Antitoros silsilesi ile ayrılan ve ayrı iklim şartları arz eden ve bu tabii âriza dolayısıyla Malatya merkezleriyle iktisaden münasebetleri bulunmayan ve bilhassa kış mevsiminde muvasalatları kesilen Adıyaman, Kâhta, Genger ve Besni kazalarının Malatya'dan alınarak ayrı bir vilâyet haline getirilmesi, bu mntaka halkının mâruz buldukları müşkül durumu ıslah ve sözü geçen bölgenin iktisadi inkişafını sağlamak bakımından zaruri görülmüştür.

REİS — Hüseyin Fırat.

HÜSEYİN FIRAT (İçel) — Çok muhterem arkadaşlarım; Malatya'nın Adıyaman Kazasının beş kaza ile birlikte bir vilâyet haline gelmesinde çok büyük bir zaruret mevcut idi.

Hükümetimizin âmme hizmetlerini görmekle mükellef organları halka yaklaştırmak mevzuunda Adıyaman'ı merkez yapmak suretiyle dört kazalı bir vilâyeti, Yüksek Meclise bir kanun teklifi ile getirmesinde çok büyük bir isabet mevcuttur.

Malatya Vilâyeti, Antitoroslarla ikiye bölünür, halen 13 kazası bulunan Malatya Vilâyetinin ortasında kışın Antitoros dağları 1000-3000 metre arasında bir irtifa arz etmekte ve kış mevsimlerinde buralara iki ilâ beş metre kar yağdığından mevcut yollar tamamiyle tıkanır ve Cenupta bulunan dört kaza halkının yedi ay, Malatya Vilâyeti ile ticari ve iktisadi bakımdan irtibat temin edebilmesi için Gölbaşı denilen istasyona kadar ovayı kat'etmek suretiyle gider ve oradan tekrar Malatya'ya dönmek suretiyle 300 kilometrelik bir mesafeyi kat'etmek mecburiyetinde kalır. Kaldı ki, Adıyaman, Besni ve Kâhta ovaları 4,5 milyon dönüm genişliğinde tarihî Mezopotamya ovasının başlangıcı, madenleriyle, tarihî eserleriyle meşhur ve son yapılan tetkiklerde çok zengin petrol membalarının bulunduğu sabit olan geniş bir ovadır. Bendeniz bu mntakayı yakinen bildiğimden, Hükümetin bir kanun tasarısı ile Büyük Meclisin huzuruna Adıyaman'ın vilâyet haline kalbedilmesi için bu kanun lâyihasını getirmesini şükranla karşılar, Muhterem Heyetinizden Adıyaman'ın vilâyet olması hakkındaki kanunu kabul buyurmanızı saygılarımla arz ve istirham ederim. (Soldan, bravo sesleri)

REİS — Reylerini kullanmayan arkadaşlar varsa lütfen istimal buyursunlar.

Lâyihanın tümü üzerinde söz isteyenler lütfen isimlerini yazdırsınlar.

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Söz istiyorum.

REİS — Peki. Söz Ahmet Nuri Kadıoğlu (Niğde) nindir.

AHMET NURİ KADIOĞLU (Niğde) — Muhterem arkadaşlar; Meclis çalışmalarımızın başlangıcında bu kürsüden ilk sözümü Adıya-

man Kazasında Adıyaman adı ile yeniden bir vilâyet kurulması hakkındaki kanun lâyihasının müzakeresinde almış bulunmam benim için büyük bir bahtiyarlıktır.

Demokratik rejimde Hükümet etmek, halka hizmet etmektir. Hizmetin en iyi şekilde ifa edilebilmesi için lüzumlu teşkilât ve müesseselerin, en iyi hizmet zihniyetine müstenit olması icabeder.

Bizde idare taksimatı, ana teşkilât olarak, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 89 ve İl İdaresi Kanununun 1 nci maddesinde ehemmiyetle yer almış ve vilâyet, kaza ve nahîye olarak kademelenmiş bulunmaktadır. Bunlar Hükümetin halka en iyi hizmet edebilmesi için ihdas edilmiş basamaklardır.

Bu itibarla çok geniş olan hizmet sahasına Hükümet olarak en yakın olabilmek için bu basamakların ihtiyaca cevap verecek miktarda yerli yerinde ve ahenkli olarak yerleştirilmesi zaman zaman iktisadi, idari ve siyasi faktörlere, bir kelime ile günün icaplarına göre ayarlanması gerekmektedir.

İnsan topluluklarını içinde barındıran şehirler de âdeta canlılar gibidir. Onlar da doğarlar, büyürler, inkişaf ve tekâmül ederler. Yalnız canlılardan farkı; onlar fâni değildirler.

Büyüyen, inkişaf ve tekâmül eden canlılar ailesi içinde rüştünü idrak ettikten sonra nasıl müstakil, yeni bir varlık olmak isterse inkişaf ve tekâmül eden, rüştünü ispat eden şeyler için de böyle olmak icabeder.

Muhterem Reiscumhurumuzun işaret bu yurdukları gibi taksimatı mülkiye üzerinde esaslı şekilde durmak ve icaplarını yapmak lâzımdır. Çünkü; memlekette bir vücudun kan damarları mesabesindeki her çeşit münakale yollarının çoğalması, iktisadi gelişmenin neticesi olarak sanayi merkezlerinin vücud bulması zaman mefhumunun hakiki ehemmiyet ve değerini iktisabetmiş olması sosyal ve kültürel cihetlerden ileriye doğru mütemadi bir akış görülmesi köylerimizde kültür ve ziraat sahalarında geniş bir ufkun açılması nüfusun şehir ve kasabalarda üstün bir şekilde artışı ve hülâsa memleketin her sahasında bir olgun yer bulması bu gelişmeye muvazi olarak idare taksimatımızda da değişiklikler yapıl-

masını zaruri kılmaktadır. Bilhassa son yıllarda yurdumuzun gelişme sahasında kaydettiği ilerlemeler neticesi olarak inkişaf eden müstakil iktisadi bir bünye arz eden, sınırlı rüşte vâsıl olan ve bu sebeple işgal etmekte olduğu idari kademenin sınırları dışına çıkarak daha üstün yeni hizmetler bekliyen birçok kaza merkezlerinin durumlarını ele alıp lâyük olduğu kademelere yükseltmek mevkiindeyiz. Hakiki demokratik rejimin icabı da budur. Çünkü demokratik rejim halka hizmet eden rejimdir. Halka en iyi hizmet ise âmme müesseselerinin mümkün olduğu kadar halkın yakınına götürülmesi ile kabildir. İşte demokrat Hükümetin demokratik vasfına yakışan prensip kararı Uşak'ın vilâyet olması ile tahakkuk safhasına girdi. Bugün Adıyaman ve Sakarya yarın bu nimete lâyük olan diğer vatan köşeleri lâyük oldukları kademelere yükselecekler ve hasretle bekledikleri bu mutlu günün bayramını yapacaklardır. Vilâyet olmanın nimetini tadan, bundan mahrum oluşun acısını çeken bir bölgenin çocuğu olarak memleket hizmetindeki bu isabetli kararından dolayı Hükümeti tebrik eder, arkadaşlarımdan lâyihanın kabulünü rica ederim.

Adıyaman ve Sakaryalıları candan tebrik ederken darısı (Aksaray'a sesleri, gülüşmeleri) sıra bekliyen diğer kazalar ve bu arada Aksaray'ın başına temennisiyle sözlerime son veririm.

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Muhterem arkadaşlarım, tesadüf ve talih, yüksek huzurunuzda ilk defa söz alırken beni, doğrudan doğruya kendi seçim dairemimi ilgilendiren bir mevzuda fikirlerimi beyan etmeye mecbur etti.

Muhterem arkadaşlarım, huzuruza gelen kanun, Malatya'nın ikiye bölünmesini, bundan alınan bâzı kazalarla bir yeni vilâyet teşkil edilmesini hedef tutmaktadır.

Ancak, bendeniz meseleyi dar bir bölgecilik zihniyetiyle değil, memleketin inkişafı bakımından ve prensipler zaviyesinden mütalâa ederek Hükümetin getirdiği bu lâyihayı tasvibettiğimi peşinen arz etmek isterim. (Soldan bravo sesleri)

Aziz arkadaşlar, esas itibariyle memlekette inkişafa müsait küçük bölgelerin vilâyet haline getirilmesi, âmme hizmetlerini vatandaşın ayağına götürmek prensibi, memleket bünyesine, memleket menfaatlerine ve hızlı bir kalkınmaya

İmkân verecek yerinde bir prensiptir. Kanaatimce Cumhuriyetin kuruluşundan beri Hükümetlerin idari teşkilâtta aldığı istikamet ve zihniyet de bu olmuştur. Bu zaviyeden mütalâa edersek, Adıyaman Kazası öteden beri hızlı bir inkişaf arz etmiş ve coğrafi durumu itibariyle de Malatya'dan ayrı hususiyetler arz ederek ziraat bakımından, iktisat bakımından daha ziyade Cenup iklimine ve Cenup şartlarına bağlı kalmıştır. Adıyaman'da pamukçuluk serî bir inkişafa mazhar olmuştur. Bu inkişaf bugün idari taksimat sınırlarının dışına çıkmıştır. Elektriği vardır, orta mektebi vardır, sağlık teşkilâtı ve bankası vardır, ağır ceza mahkemesi vardır. Daha hızlı bir inkişafa istidadı da vardır. Bu itibarla Adıyaman'ın vilâyet olması keyfiyetini memnulukla karşılıyoruz. İki noktaya takıldığımı arz etmek isterim.

Bir tanesi zannediyorum sadece bir sehivdir. Lâyhada Adıyaman'a bağlanan bucaklar serdedilirken Adıyaman'a bağlanması derpiş edilen Besni altı bucak olarak gösterilmiştir. Besni'nin lâyhada gösterilenlerden maada Kızılın ve Şambayat diye iki bucağı daha vardır. Şambayat Adıyaman ile Besni arasındadır. Lâyhada bundan bahsetmemesi güçlük doğurabilir. Bu hata düzeltilmelidir.

İkinci nokta da, Adıyaman'a bağlanması derpiş edilen kazalar hakkındadır. Kâhta ve Gerger kazaları hakkında gerek Hükümetin esbabı mucibesi gerek dolayısıyla Dahiliye Vekilinin biraz evvel verdiği izahata tamamen iştirak ediyorum. Muhterem Dahiliye Vekili konuşmasında yalnız bu iki kazanın ismini zikretti, lâyhada bir de Bensi Kazası mevzuubahistir. Bensi Kazasının Adıyaman Vilâyetine bağlanması mütalâa edildiği zaman diğer kazaların câmi olduğu şartları haiz bulunmadığı görülür. Adıyaman Kazası 54 bin nüfusludur, Bensi Kazası 60 bin nüfusludur. Adıyaman Kazasının 6, Bensi Kazasının 8 nahiyesi vardır. Ayrıca Bensi Kazası coğrafi, zirai ve iktisadi şartlar itibariyle de Adıyaman'la ilgi tesisine imkân vermiyen, dolayısıyla Gaziantep'e iktisaden bağlı olan bir bölgedir. Bu itibarla Malatya'dan ayrılması coğrafi bakımdan zaruri ise Gaziantep'e bağlanması daha yakışık alır. Adıyaman'la bu iki kaza öteden beri rekabet halinde bulunduğu için bu kazanın Adıyaman'a bağlanması inkişafı önleyici bir mahiyet arz

eder. Bu arz edilen durum ile Anayasada şart kılınan iktisadi ve coğrafi şartlar da bu kaza için mevzuubahis değildir. Bensi Kazasının bu kanundan hariç bırakılması, coğrafi ve iktisadi şartları neresini istilzam ediyor? Oraya bağlanması hakkında bir tadil teklifini Yüksek Riyasete sunacağım.

Sözlerimi bitirirken şunu da arz etmek isterim ki, Adıyaman Kazasında bir vilâyet teşkilini tazammun eden bu tasarruf dolayısıyla Malatya'nın 1950 den beri seçimlerde Halk Partisine temayülünden bu ilin teşziye edildiği ve son 1954 seçimlerinde de iktidar partisine aynı temayülü gösterdiği için Adıyaman Kazasının bilâkis mükâfatlandırıldığı yolunda matbuata akseden bâzı dedikodular vardır.

Halbuki arkadaşlar, bu gazete mütalâalarına ve böyle bir zihniyete inanmak istemiyorum. Çünkü hâdiseler bunu müspet zaviyeden tezkib etmiştir bunu arz etmek isterim. Adıyaman Kazasının vilâyet haline geçmesi çok eski bir dâvadır. Bunu her iki parti de müspet zaviyeden mütalâa ederek halka haklı olarak bu kazaya vilâyet olma keyfiyetini vadetmiş ve bu va'dini bugün tahakkuk ettirmiş bulunmaktadır. Bu itibarla noktai nazarımı ve tadil hususundaki istirhamımı yüksek takdirlerinize arz ederim.

REİS — Rey toplama muamelesi bitmiştir.

HİLMİ ÖZBAY (Malatya) — Muhterem arkadaşlar, ben de vilâyet yapılan Adıyaman çevresine bağlı bir kazanın evlâdım.

Sayın İçişleri Bakanı lâyihanın tümü üzerinde konuşurken esbabı mucibesinden bâzı hususları zikretmek suretiyle iddialarını yürütmüş bulunuyorlar. Ben şahsan Adıyaman'ın vilâyet olması hususunu kabul ediyorum ve Hükümeti bu hususta takdir ederim. Yalnız Sayın İçişleri Bakanı, iktisadi, coğrafi, iklim ve içtimai bakımlardan esbabı mucibede zikredilen hususları kanunun tümü üzerindeki konuşmalarında ifade ettiler. Ben de aynı hususlar üzerinde durmak suretiyle Besni'nin Adıyaman'a bağlanmasını kabul etmiyorum ve bu hususlara yakından vâkif bir arkadaşımız sıfatıyla Besni'nin hayatiyetini muhafaza ve onun iktisadiyatını ve refahını yükseltecek hususları göstermek suretiyle Besni'nin Adıyaman'a değil, Gaziantep'e bağlanmasını teklif ediyorum ve Sayın Nüvit Yetkin arkadaşımızın teklifinin Yü-

sek Meclisçe kabulünü bendeniz de rica ediyorum.

Muhterem arkadaşlar; Besni ezelden beri Gaziantep'e bağlıdır. Hissen de bağlıdır, iktisaden de bağlıdır. Coğrafi şartlar muvacehesinde de bağlıdır ve her bakımdan Besni'yi Adıyaman'a bağlamak, onun iktisadi şartlarını değiştirmeyecektir. Zaten coğrafi şartlar da Besni'nin Adıyaman'a bağlanmasına imkân vermiyor ve vermesine de imkân yoktur.

Bir sayın arkadaşımız bu dört kazanın ikliminden, coğrafi durumundan bahsederlerken bu toprakların vilâyet olması dolayısıyla bu dört kazanın inkişafa mazhar olacağından bahsettiler. Halbuki ben aksini iddia ediyorum. Hiçbir suretle Besni Adıyaman'a bağlanamaz, bağlanacak olsa, müsaadenizle konuşacağım, buna hissî bakımdan imkân yoktur, ihtimal de verilemez. Evvelce Besni'yi Gaziantep kanadı altına almış, Besni bu suretle inkişaf etmeye başlamıştı. Sonra alındı, tekrar Gaziantep'e bağlanması için zaman zaman müracaatlar olmuş fakat nedense kabul edilmemiştir. Şimdi Adıyaman vilâyet olup Besni ona bağlanacak olursa bu hem coğrafi, hem ticari, hem de iklim ve hele hissî bakımdan zararlı olacaktır. Besni yeni ve eski Besni olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Her ikisi de inkişafı için birçok masraflara girişmiş suyu temin edilmiş, elektriği ikmal edilmiş, hastanesi yapılmaya başlamıştır, yeni yeni ıslahat hareketleri ve imar işleri yapılmaktadır. Bunların hiçbirisi olmayacaktır, eğer Adıyaman vilâyet olur ve Besni bu vilâyete bağlanacak olursa, söylemek mecburiyetindeyim ki, Besni'de amansız bir göç başlayacak ve ahalişi Anteb'e göç edecektir. Bu mâruzatımı huzurunuzda söylemek isterim ve Nüvit Yetkin arkadaşımın teklifine iştirak ederim. Takdir Yüksek Heyetindir.

SINAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Arkadaşlar, Hükümetin, mülki teşkilâtı halkın ayağına götürmek hususunda göstermiş olduğu alâkayı takdirle karşılamamak elde değildir. Yalnız, komşumuz olması itibariyle öteden beri Anteb'e bağlı olup ve bir zamanlar Anteb'den koparılarak Malatya Vilâyetine raptedilen Besni Kazasının, yeni teşekkül eden Adıyaman Vilâyetine bağlanmasını bendeniz teessürle karşılıyorum.

İstiklâl Savaşında büyük fedakârlıklar gös-

teren, Anteb'in koparılamaz bir parçası olan Besni'nin fedakârlıklar göstermiş insanlardan mürekkep olduklarından taltife müstahaklardır. Bundan maada Anteb'de birçok tüccarları bulunmakla beraber Anteb ile sıhri münasebet tesis etmiş de bulunmaktadırlar. Buranın, yeni teşekkül eden Adıyaman Vilâyetine bağlanması hakikaten ne iktisaden ve ne de diğer bakımlardan muvafık ve munasip olmamaktadır. Bu kaza halkının birçokları bugün Ankara'ya gelmiş ve Ankara sokaklarında kazalarının yeni teşekkül eden Adıyaman'a bağlanmaması hususunda bütün mebuslarla ve hattâ Hükümetin bütün erkânına da müracaat ederek yalvarmak mecburiyetini hissetmişlerdir.

Arkadaşlar, bu tabii olan bağlılığı koparan insanlardan bu defa tekrar alınan Besni'nin Adıyaman'a değil, eski hakiki sahibi ve hakiki ülkesi olan Anteb'e bağlanması kadar mantıklı ve isabetli bir iş olmaz. Ben hiç şüphe etmiyorum ki, Dahiliye Vekili olan arkadaşımız da bu müracaatı, Meclisin almış olduğu bu vaziyet karşısında kabul ederek Besni'yi Anteb'e bağlamakta tereddüt etmeyecektir. Hattâ eski Dahiliye Vekili Etem Mendeheş Besni'ye gitmiş, Besni halkının müracaatlarını ve feryatlarını dinlemiş, onlara söz vermiştir. Fakat bu kanun, arkadaşımız Dahiliye Vekilliginden çekildikten sonra gelmiş olan yeni Dahiliye Vekili iki kazadan bahsettiğine göre, Besni'yi Adıyaman Vilâyetine bağlamaktan sarfınazar ederek Anteb'e raptının zehabını bende uyardırmaştır. Ben de demin Besni'nin Anteb'e bağlanması için takrin veren arkadaşımın takrinini Büyük Meclisin kabul etmesini ve bu suretle İstiklâl Savaşı kahramanlarından ve Gaziantep'in bir parçası olan Besni halkının terfi ve taltif edilmelerini Büyük Meclisten rica etmeyi kendime bir borç bilirim.

REİS — Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydn) — Efendim, bir noktayı yüksek huzurunuzdaki görüşmeler karşısında bir beyanın iltibas mahiyetinde telâkki ettiğim için işaret etmeme müsaade buyurulmasını rica edeceğim.

Yüksek Heyetinize takdim etmiş bulunduğumuz kanun lâyihasında tasavvur ve teklif edilen Adıyaman Vilâyetinin hangi kazalardan teşekkül edeceğine dair vendedim izahatta Besni'nin ifade edilmemiş olması gibi eğer tarafım-

dan yapılmış bir sehiv varsa, bunu hakikat olarak telâkki ederek bunun üzerine kanaat ve fikir iptina ettirmek ve teklifte bulunmak durumundan arkadaşlarımızı kurtarmak için şunu vuzuhla ifade etmiye mecburum ki, Besni de Adıyaman Vilâyetinin içinde mütalâa edilmektedir ve Hükümetin sevk ettiği kanun tasarısında da bu sarahatle tesbit edilmiştir.

Nüvit Yetkin arkadaşımın beyanlarını kemali memnuniyetle dinledim. Hakikaten günlerden beri bu meselenin sadece hissî ve şıyasi taraflarıyla meşgul olarak bunu istismar etmek istiyen küçük dahi olsa bâzı mahfiller vardır. Kendilerinin bunun bütün siyasi mülâhazalar üstünde bir memleketçi görüşle sevk edilmiş olması lâzımgeldiği hususundaki ve bu dâvanın bu yolda ele alınması lâzımgeldiği yolundaki samimî beyanlarından dolayı kendilerine teşekkür ederim.

Teşkilâtı mülkiyemizin memleket ihtiyaçlarına göre ayarlanması yolunda kararlı bulunduğumuz bir şırada şüphe yoktur ki, bu tarz mülâhazalar dedikodu mahiyetinden ileri gidemez. Bu hususta bize iltihak etmeleirni memnuniyetle karşıladığımızı ifade etmek isterim. Buyurdular ki; Adıyaman Vilâyeti meselesi eski bir dâvadır. ve kendileri Malatya Milletvekili olarak Hükümetin bu yolda bir teklifle gelmiş olmasından dolayı memnuniyet duyduklarını ifade ettiler. Ancak bir noktada bize iştirak etmediklerini ifade buyurdular. Ve Yüksek Heyetinin tasvibine iktiran etmek üzere bir de tadil teklifi sundular. Adıyaman'ın vilâyet olarak kurulması sırasında Besni'nin bunun dışında bırakılması ve bilhassa iktisadi münasebetler bakımından Besni'nin Gaziantep'e bağlanması doğru olacağı kanaatindeyim,, dediler.

Bir vilâyetin bünyesini yeniden kurarken onu teşkil eden kazaların vilâyet merkezine olan mesafesi, coğrafi, iktisadi şartları birinci derecede dikkate alınır. Kazaların bir vilâyete bağlanmasında başka vilâyetlere olan mesafe ile ele alınan vilâyete olan mesafesi göz önünde tutulur. Besni'nin Gaziantep'e olan mesafesi 154 - 156 km. dir, buna mukabil Adıyaman merkezine olan mesafesi ise 54 kilometredir. Bunu köyle-re teşmil edecek olursak bu yakınlık şüphesiz ki daha çok artar.

İktisadi münasebetlerimizi hissî geleneklerimize uydurmuş olarak devam ettirmek kararında isek hiç şüphesiz bu eshabı mucibe ye-

rinde olabilir. Ama memleket iktisadiyatı üzerinde bu gibi faktörler üçüncü derecede mües-sir faktörler halinde iken bunu nazarı itibara almanın imkânı yoktur, ve meselenin bu yolda halledilmesi lâzımgelir.

Besni, iktisaden ve coğrafi bakımdan verdiği rakamlara göre Adıyaman'ın bünyesi içindedir.

Ayrıca 300 bin dekar genişliğinde bulunan büyük Adıyaman ovası da zirai karakter itibarıyla bir vahdet manzarası arz etmektedir. Bu hususta Bayındırlık Bakanlığının bu büyük ovanın sulanması hususunda 15 milyon tutarındaki etüdüleri mevcuttur.

Şu halde Besni'nin Adıyaman'ın bilhassa ziraat bünyesinin vahdeti içinde mütalâa edilmesi lâzımgelen bir kazası halindedir. Bu faktör de yine Besni'nin Adıyaman'a bağlanması teklifi lehindedir.

Hissî sebepler arkadaşlar; bundan mümkün olduğu kadar tevakki etmek mecburiyetindeyiz. Besni ile Adıyaman arasında öteden beri mevcut olan ve tamamen hisse istinadetmekte olan birtakım rekabetlere Hükümet tatbikat yaparken mahkûm olamaz, buna imkân yoktur. (Sağdan bravo sesleri, alkışlar). Vatandaşlar arasında iktisadi münasebetlerle birlikte gönül münasebetleri kurmaya mecburuz. Bunu bütün vatan sathında temin etmekle mükellef bulunan bir Hükümet birinci derecede bu eshabı mucibeyi göz önünde tutacaktır. Bu hususu yüksek heyetin takdirine arz ederim.

Şu verdiğim izahattan sonra muhalefette bulunan arkadaşların da bize iştirak edeceğini tahmin ederim. Yüksek heyetinizin de bunu takdir ederek tasvibinizi rica ederim.

REİS — Mehmet Hazer buyurun.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar, Besni'de iki seneye yakın kaymakamlık yapmış bir arkadaşınız olarak Besni'nin Malatya ile olan münasebetlerini huzurunuzda arz edeceğim. Bu mevzua geçmeden evvel mülki taksimatta yapılacak değişikliklerde Teşkilâtı Esasiye Kanununun vaz'etmiş olduğu coğrafi vaziyet ve iktisadi münasebet esasını her işde göz önünde tutmak lüzumunu da arz etmek mecburiyetindeyim. Bundan başka yeni kurulan bâzı kazalarda müşahede ettim: Teşkilât kuruluyor, hâna yapılmıyor. Vatandaş ku-

ruhan teşkilâtın nimetlerinden uzun zaman mahrum kalyor.

Adıyaman bugün vilâyet olduğu takdirde vatandaş beklediği hizmet kadrolarını belki bulacaktır, fakat tesis ve vasıtaları kısa zamanda bulamayacaktır. Bunun için vilâyet ve kaza teşkiline giderken hiç olmazsa vasıta ve imkânları da hazırlamak lâzımgelir.

Bu temenniyi arz ettikten sonra Besni'nin Adıyaman'la olan iktisadi ve coğrafi vaziyetini arz edeceğim. Sayın Dahiliye Vekili Besni'nin, Adıyaman'ın zirai bünyesi içinde bir vahdet teşkil ettiğini ifade ettiler ve iktisadi bağılığa da işaret buyurdular. Fakat hiçbir rakam ve hiçbir hâdise zikretmediler. Bendeniz arz edeyim. Besni ile Adıyaman arasında Akdere ve Çakaldere ve buna müvazi akan iki dere olmak üzere dört dere vardır. Bu dereler senenin muayyen aylarında geçit vermezler. (Köprü yapılr seleri) Bunların ıslah edilmesi imkânsız değildir, fakat zamana bağlıdır. Bu hususta Nafianın yaptırdığı tetkikat vardır. Bu tetkikat Besni'den ve Adıyaman'dan geçen bu yolun Gölbaşından Besni Kazasının merkezine müvazi olarak içinden geçmesine imkân olmadığını bir fen heyeti vasıtasıyla tesbit etmiş bulunmaktadır. Yani tabii şartlara göre Besni'nin içinden geçecek bir yolun yapılması mümkün görülmemektedir. Bu husustaki tetkikat dosyası Nafia Vekâletindedir.

Besni'nin baş mahsulü olan fıstık, yağ, pamuk ve susamdan bilhassa pamuktan gayrisi tamamen Gaziantep pazarlarında satılmaktadır. ticaret ve sanayi odalarından alınacak malûmat bugünkü Besni mahsullerinin hepsinin Adıyaman pazarlarında satılmıyacağı anlaşılır. Mademki gayemiz, maksadımız hizmeti vatandaşın ayağına götürmektir. Bunun için baş faktör iktisadi münasebettir.

Binaenaleyh iktisadi münasebetin emrettiği yollardan yürümek lâzımdır. Bunun için de Adıyaman'ın, Kâhta, Gerger kazalarının merkezi olması mümkündür. Fakat Besni ile iktisadi bakımdan diğer kazalara ilgisi bakımından mümkün değildir. Bugün Besni'liler, vilâyet olması halinde de yine Adıyamana gitmiyeceklerdir. Burada asıl maksat iktisadi olmalıdır. Pazar merkezlerini ve bu yerlerdeki cüzütamları birbirine bağlamaktır. Teşkilâtı Esasiye Kanunumuz da bunu emretmektedir. Eğer Besni'yi Malatya'dan

ayırarak lâzımsa Anteb'e bağlamak daha münasip olur. Bu itibarla Besni'nin Anteb'e bağlanması hususundaki teklifin kabulünü yüksek heyetinizden, orada hizmet görmüş bir arkadaşınız sıfatıyla, arz ve rica ederim.

DAHİLİYE ENCÜMENİ REİSİ RÜKNEDİN NASUHİOĞLU (Edirne) — Muhterem arkadaşlar, mülki teşkilâtımız çok eskidir. Hattâ bunun esasını ta Devleti Osmaniyeye bağlamak kabildir. Bundan 28 sene evvel çıkan bir kanunla mutasarrıflıklar lağverilmiş ve vilâyetler haline gelmişti. Hâlâ bugünkü teşkilâtı mülkiyemiz bu esası muhafaza eder. O tarihten bugüne gelinceye kadar bâzı yerlerde kazalar kuruldu, vilâyetler kuruldu. Bâzıları lağvedildi. Bu itibarla icabeden revizyonlar yapıldı. Fakat ana hatları eski esasa müstenittir. O tarihteki Anadolu'nun nüfusu 12 - 13 milyondur. O tarihte yol yoktu. Vesaiti nakliye araba idi. En seri muhabere vasıtası da telgraftı. Halbuki o günden bugüne kadar nüfus bir misli artmıştır. Bu itibarla teşkilâtı mülkiyenin tevsii zaruri bir hal almıştır. Bunu arz etmekten maksadım; Dahiliye Encümeninizin bu hususu daima bir prensip olarak kabul ettiğini arz etmektir. Yani mülki teşkilâtı mümkün olduğu kadar halka yaklaştırmak prensibi üzerindedir. Hükümetin getirmiş olduğu Sakarya ve Adıyaman vilâyetleri lâyihasının Dahiliye Encümeniniz meranuniyetle karşılanmış ve kabul etmiştir.

Bu itibarla gerek bu iki vilâyetin teşkili gerekse teşkilâtı mülkiyemizin esaslı tadilleri mevzuu üzerinde durulması zaruretlerini arz etmek istiyorum.

Arkadaşların bâzıları, Besni Kazasının eski mensup olduğu Anteb'e bağlanması lâzım geldiğini ve Adıyaman'la alâkası olmadığını ifade etmektedirler. Besni ile Anteb arasında 100 kilometreden fazla bir mesafe bulunduğu halbu ki Adıyaman'la aradaki mesafenin daha çok yakın olduğunu söylediler. Teşkilâtı mülkiyeyi kurarken, değiştirirken, idari hizmetlerin mümkün olduğu kadar halka yakın olması prensibini takib ediyoruz. Bu itibarla arayerde köprünün olup olmaması meselesi esas prensiplerimizi tadil etmez, değiştirmez. İktisadi vaziyetinin Anteb'le olması meselesi, yine Anteb'le olan iktisadi ve ticari münasebatını tadil etmez.

Bendeniz Yüksek Heyetinizden bu iki kanun lâyihasının tasvip ve kabulünü rica ederim.

REİS — Süleyman Kuranel.

(SÜLEYMAN KURANEL Gazianteb) — Muhterem arkadaşlarım, çok eski olan idari ve mülki taksimatımız Hükümet tarafından yeniden ele alınırken günün coğrafi ve iktisadi şartlarına ve nüfus kesafetine göre tetkik edilmesini bendeniz de canu gönülden tasvibetmekteyim. Yalnız, bölgecilik zihniyeti ileri sürülür diye konuşmak istemiyordum, ama arkadaşlarımın sözleri beni konuşmaya sevk etti.

Bugün gerek kazaların ve gerekse vilâyetlerin birbiriniyle olan münasebetlerini mesafe mefhumu ile ölçmemelidir. Günün motorlu ve süratli vasıtaları karşısında beş kilometrenin, on kilometrenin lâfı dahi mevzu bahis değildir. Gerek Dahiliye Vekili ve gerekse Dahiliye Komisyonu Reisi arkadaşım bütün müdafaalarında bu mesafe mefhumunu öne sürmüşlerdir. Gazianteb ile Besni arası, yeni yapılan yolla 94 kilometreye inmiştir. Besni ile Adıyaman arası ise 54 kilometredir. 40 kilometre bir mesafenin bir vilâyet kurulurken kazaların durumuna tesir etmemesi lâzımdır.

Besni, eskiden Gazianteb'e bağlı idi. 1933 te o zamanın şartları ve icabı bir emirle ve bütün halkın mümanaatına rağmen Gazianteb'den alınarak Malatya Vilâyetine bağlandı.

1950 yılına kadar Besni mütemadiyen Malatya'dan ayrılmak, Gazianteb'e bağlanmak istedi. Çünkü Besni'nin gerek iktisadi vaziyeti, gerek zirai vaziyeti ve gerekse içtimai durumu Gazianteb'le ilgilidir. Hastasını Gazianteb'e getirir, bütün mallarını Gazianteb pazarlarında satar.

1950 yılında Demokrat Parti iktidara geçtiği zaman Besni halkı Gazianteb'e bağlanmak için yeniden müracaat ederek eski vilâyetleri olan Gazianteb'e bağlanmak istediler. Bu durum tetkik edildi. O zamanki Dahiliye Vekili arkadaşımız bizzat Besni'ye kadar giderek halkla görüştü. Besni'yi Malatya'dan alıp Gazianteb'e bağlama ikanaati hâsıl oldu. Gazianteb Meclâsi Umumisi Besni Kazasının Gazianteb'e bağlanmasına karar verdi. Bu durum Dahiliye Vekâletine aksettii. Besni Gazianteb'e bağlanacağı sırada 9 neu devre bittiği için bu iş de kaldı. Şimdi görüyoruz ki, Gazianteb'e bağlanması terk edilmiş, son safhasına gelmiş olan bu durum bırakılarak Besni Adıyaman Vilâyetine bağlamakla iktifa edilmiştir.

Ben konuşmamın başında da arz ettiğim gibi, o muntakayı bilen bir arkadaşınız sıfatıyla Adıyaman'ın vilâyet olmasını can ve gönülden istiyorum. Çünkü Adıyaman'ın Malatya ile bir ilgisi yoktur; arada büyük mâniler, Toros silsilesi vardır ve Adıyaman'ın iktisadi ve coğrafi durumu Malatya'dan ayrıdır. Besni'nin de Adıyaman'la durumu, Adıyaman'ın Malatya ile olan durumunun aynıdır. Eğer şimdi Besni'yi Adıyaman Vilâyetine verirek yakın bir âtide onun da durumu tetkik edilecek ve kısa bir zamanda Gazianteb'e bağlanacaktır. Mademki bir mülki taksimatı tashih ediyoruz, ikinci bir hataya düşmemek için Besni'nin Adıyaman Vilâyetinden alınarak Gazianteb'e bağlanmasını istiyorum. Ama bu teklif içerisinde olmaz, Dahiliye Vekilimizden rica ediyorum, kanuni formalitesini bitirsinler ve Besni halkının arzularını yerine getirmeye çalışsınlar. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Efendim; muhterem iki arkadaşımın beyanları üzerinde mâruzatta bulunacağım.

Mehmet Hazer arkadaşımızın Besni'nin Adıyaman'a bağlanmaması lâzımgeldiği hususundaki fikirleri şu şekilde tecelli etti. Buyurdular ki; Besni ile Adıyaman arasında bâzı tabii mâniler vardır. Zannederim iki üç dere ismi saydılar. Bu dereler arada bulunduğu müddetçe Besni ile Adıyaman arasında vatandaşların gidip gelmesi müşküldür. Ben kendilerine bir ferahlık olsun diye şunu ifade edeyim ki, geçmiş tatbikatı Hükümetin bu yoldadır, bu gibi dereleri kısa zamanda açarak vatandaşları Adıyaman'a göndermek bu Hükümet ve Meclisin her zaman iktidarı dâhilindedir. Bu tarz mânileri yapmakta bulunduğumuz mülki taksimat ve teşkilât üzerinde bir mâni olarak kabul etmeye imkân yoktur.

Buyurdular ki; hiç rakam vermediler. Sadece iktisadi bakımdan Besni ile Adıyaman'ın, Adıyaman vilâyeti dâhilinde mütalâa edilmesi lâzımdır, dediler.

Zannederim burada rakam da verdim, bir defa mesafe üzerinde rakam verdim, bunun üzerinde bilâhara arkadaşım konuştu. Sonra iktisadi bakımdan bunların bir vahdet teşkil ettiğine dair bir rakam verdim ve milyonluk rakam verdim, 15 milyon gibi portesi olan bir mesele-

n'in Bayındırlık Bakanlığının etüdüleri arasında bulunduğunu ifade ettim. Besni'yi Adıyaman'ın zirai karakterinde ve vahdeti içinde mütalâa ederken bunu mücerret bir mütalâa olarak ifade etmedim.

Kuranel arkadaşım Besni evvelce Gazianteb'e bağlı iken sonradan Malatya'ya bağlanmış olduğunu ve bütün mahallî istek ve mukavemetlere rağmen bu kararın tatbik edilmiş olduğunu beyan buyurdular. Ve maziye ait üzüntülerini de ifade ettiler.

Yalnız bir noktaya işaret etmeden geçemiyecğim. Bizim tatbikatımız ne fek, ne de ilhak mahiyetindedir. Bir vilâyet tesisi mahiyetindedir. Benden evvelki İçişleri Bakanı arkadaşım, Gazianteb'i ziyareti sırasında Gazianteb'lilere, Besni'nin Gazianteb'in bünyesi içine alınabileceği hususunda bir vaitte bulunduğunu ve bu vaitte arkadaşımın şimdi bizi ilzam etmek istediklerini görüyoruz. Vekil arkadaşımızın o günkü va'di tabii olabilirdi. Çünkü o zaman bir fek ve ilhak mevzuubahisti. Şimdi ise yeni bir vilâyet kurulmaktadır. Ve bu yeni vilâyeti kurarken bunun iktisadî bünyesini, mesahai sathiyesini ve nüfusunu düşünmek mecburiyetindeyiz ve bunun tam bir vahdet etrafında toplanmasını temin etmek zarureti vardır. Ve bu şekilde Besni, Adıyaman'ın için de tabii yerini almış olacaktır.

Yine bir arkadaşım Besni'nin tabii pazarı, Gazianteb'tir, bundan sonra mahsulâtını nerede satacaktır dedi.

Adıyaman vilâyet olduktan sonra Besni'nin Gazianteb pazarından istifade etmesi için bir mâni yoktur. Sonra birçok mahsuller biliyorsunuz ki, çok uzak pazarlarda çok büyük değerlerle satılırlar. Bu itibarla bu endişenin de vârit olmadığını arz ediyorum.

Bütün bu mülâhazalarla Besni'nin, kurulması düşünülen ve yüksek tasvibinize arz edilmiş bulunan Adıyaman Vilâyeti içinde yer alması icabettiği kanaatinde bulunduğumuzu Yüksek Heyetinize arz etmek isterim.

REİS — Hüseyin Fırat.

HÜSEYİN FIRAT (İçel) — Muhterem arkadaşlar; biraz işin hakikatini yüksek huzurlarınıza arz etmek mecburiyetini hissediyorum.

Malatya Milletvekili arkadaşlarım Hükümetin, Adıyaman'ın vilâyet olması hakkında

ki getirmiş olduğu teklife iştirak etmekle beraber, Besni'nin Adıyaman Vilâyetine bağlanmamasının ve Gazianteb'e bağlanmasının daha faydeli olması lüzumu üzerinde durdular.

Muhterem arkadaşlarım; Besni İlcesi, Hükümetin son yaptırmış olduğu etüdle Adıyaman'a 33 kilometrelik bir mesafede bulunuyor ve böyle bir yolla Adıyaman'a bağlanmıştır. Mevzuubahis ettikleri üç dereden ikisi gayet küçük birer menfezle yolun geçilmesine imkân verebilecek durumdadır. Sulardan biri, Göksu büyüktür. Bunun üzerinde de daha on sene evvel büyük bir köprü yapılmış bulunmaktadır. Esasen Hükümetiniz bu bölgenin ihtiyaçlarını daha üç sene evvel nazarı dikkate almış ve bu bölgenin yollarının etüdü Karayolları dairesi tarafından yapılmış bulunmaktadır. Hattâ Gölbaşı ile Besni arasındaki yol tamamıyla bitmiştir. Besni kavşağı ile Adıyaman'a kadar olan yol bitmek üzeredir. Besni'nin 65 bin nüfusu Adıyaman'ın vilâyet olması ile muhterem arkadaşlarım büyük bir bayram havası içindedir. Yalnız Besni'nin içerisinde bulunan 20 - 25 fıstık tüccarı Hükümetin almakta bulunduğu bu karar aleyhindedir. Çünkü 25 tane fıstık tüccarı Gazianteb'den yedi sekiz yüz bin liralık bir kredi temin etmek suretiyle Besni fıstığını satın alır ve Gazianteb tüccarına teslim eder. Bu itibarla Antebli arkadaşlarımın da bu noktadan burada serdetmiş oldukları mütalâalarını belki haklı görmek imkânı mevcuttur. Kaldı ki, Besni mahsullerini değerlendirmek ve fıstığını doğrudan doğruya Besni'de satmak için Hükümetimizle yaptığımız temaslarda çok müspet neticelere vardım. Muhterem Ziraat Vekilimiz bu ayın başında Besni'ye bir heyet yöndermek suretiyle, oradaki üzüm ve fıstık mahsulleri ile pamuk mahsullerini değerlendirmek ve gerekli teşkilât kurmak için söz vermiş bulunmaktadırlar.

Diğer taraftan Hükümetiniz zirai kredileri artırmak suretiyle Besni'yi 154 kilometre mesafede bulunan Anteb'e gitmekten kurtarmış durumdadır. Besni'liler için 154 kilometre mesafede bulunan Anteb'e gitmek büyük bir ıstırap mevzuu idi. Eskiden Besni'de Ziraat Bankası mevcut olmadığı için ve bağlı bulunduğu Malatya Vilâyeti de Besni'ye 175 kilometre olduğu için Besnili vatandaşlarımız Malatya'ya nispetle Anteb'e bağlanmayı terih ediyorlardı. Fa

kat bugün kendisine 33 kilometre mesafede bulunan Adıyaman vilâyetine bağlanmış bulunması, 65 bin nüfuslu kaza halkını her bakımdan kalkındırarak şekilde büyük müjde ve hayırlı bir iş olacaktır.

Muhterem arkadaşlar, Malatyalı milletvekili arkadaşlarımdan bir tanesi (Hissî sebepler mevcuttur) dedi. Hakikaten birkaç kişi tarafından böyle bir iddia ileri sürülmüştür. Fakat tamamı Türk olan bu iki ilce halkını rencide edeceğini tahmin ettiğim böyle bir sözü huzurlarında söylemekten teeddüp ederim.

Muhterem arkadaşlar; Besni'nin Adıyaman'a 33, Besni'nin iki nahiyesi Adıyamana 20 ve bir nahiyesi ise 24 kilometre mesafededir. Hükümet, getirmiş bulunduğu bu tasarı ile umumi hizmetleri görececek organları halkın ayağına yaklaştırmak prensibindedir. Bu teşkilât ise, Besni halkını her halde daha çok memnun edecektir, Adıyaman vilâyet merkezi yaptığına göre:

Binaenaleyh, arkadaşların ileri sürdükleri fıstık, yul meselesi esaslı bir mesele teşkil edecek mahiyette değildir. Bilâkis Besni zirai kredileri içinde ve yol meselesinde Adıyaman'ı vilâyet merkezi haline getirmekle bu işlerin bir an önce yapılacağını müjdelemektedir. Besni halkı şüphesiz bu haberden çok memnun olacaktır.

Bendeniz Besni'den Ankaraya gelmiş heyeteki arkadaşlarla iki gün evvel görüşerek, niçin bağlanmak istemiyorsunuz dedim. Onlar; biz Hükümetle temas etmekten büyük bir zevk duyarız, fakat bilirsiniz ki, Hüseyin Bey, biz ötenberi Adıyaman'ı çekemeyiz, Adıyaman'ı vilâyet yapacağımıza ve bizi ona kaza diye bağlayacağımıza, bize 70 kilometre mesafede bulunan Kâhta'yı vilâyet yapın, biz Kâhtaya bağlanmak isteriz diye cevap verdiler. Yani sebep bu kadar hissîdir. Gelen tasarı hakikaten çok yerindedir. Besni'nin Adıyaman'dan alınıp Gazianteb'e bağlanmasını icabettiren iktisadi ve sosyal ve kültürel hiç bir sebep mevcut değildir. Binaenaleyh, Hükümet tasarısının aynen kabulünü sizlerden istirham ediyorum. (Alkışlar).

İHSAN DAİ (Gazianteb) — Çok muhterem arkadaşlar, Besni'nin Adıyaman'a bağlanması meselesinde Gazianteb Milletvekili olarak benim de bâzı mâruzatım vardır.

Besni'nin Adıyaman'a bağlanması mevzuu başlıca üç nokta etrafında temerküz etmiş bu-

lunmaktadır. Bunlardan birincisi; iktisadi meseledir.

Benden evvel konuşan kıymetli arkadaşlarının işaret buyurdıkları gibi, Besni'nin Adıyaman'a bağlanması iktisadi bakımdan ispat edilmemiş durumdadır. Yani, Besni'nin Adıyaman'a iktisaden bağlantısı bulunmadığı, Besni'nin ikisaden doğrudan doğruya Gazianteb'e bağlı bulunduğu ispat edilmiş durumdadır. Bir kazanın diğer bir vilâyete bağlanması meselesinde iktisadi mevzu, olsa olsa istihsal ettiği metaların en kısa ve en emin yoldan satıldığı yer olması iktiza eder. Eğer bir kazanın istihsal ettiği emtia bir vilâyette satılamamakta ise o kaza iktisaden o vilâyete bağlı addedilmemek iktiza eyler. Halen Besni'nin istihsal ettiği mal ancak Gazianteb'de pazara arz edilmekte ve satılmaktadır, Adıyaman'a götürülmemektedir.

Muhterem arkadaşlar, Adıyaman'ın Besni ile rabitası bugün filhal iktisadi bir vakıa olarak mevcut değilse, bunu suni olarak yaratmaya çalışmayı elbette ki yüksek takdirimize arz edilecek bir nokta olarak görmekteyiz.

Buandan başka, Anteb Vilâyetinin Besni'ye olan mesafesi 140 kilometredir. Anteb'in merkezi ile şimal hududu arasındaki mesafe 90 kilometre olmakla beraber arada bir tek kaza mevcut değildir. Yani Anteb'in şimal hududuna doğru bir hat çizildiği takdirde aradaki 90 kilometre mesafe üzerinde bir tek kaza mevcut değildir. Adıyaman vilâyet olduğu takdirde, etrafında 30 - 40 kilometre mesafelerde kazalar olduğu iddia edilirken beri taraftan 90 kilometre mesafe dâhilinde bir tek kazanın dahi mevcut olmaması Yüksek Heyetinizce nazarı dikkate alınacak bir nokta olsa gerektir.

Binaenaleyh, Besni'nin Anteb'e ilhaki aynı zamanda şunu da temin edecektir ki, 90 kilometrelik çevre içinde, Romalılar devrinden kalmış ve fakat bugün geri ve iptidai bir vaziyette kalmış olan ve Türkiye'nin belli en kıymetli arazilerinden birini teşkil eden ve sayın Etem. Menderes'in Gazianteb'e teşriflerinde bizzat gördükleri veçhile çok kıymetli Altıntaş Cingife ovası bir iktisadi kıymet olup Besni - Gazianteb yolu üzerinde bulunduğundan Türk Millî ekonomisine katılmasına faydası olacağına kaani bulunmaktayız.

Altıntaş ovasını bilen arkadaşların takdir

ederler, buralarda Romalılar devrinde yapılmış muazzam âbideler, medeniyet eserleri vardır. Bu eserler altında çok kötü ve mağara devrini temsil eden çok iptidai bir medeniyet yaşamaktadır. Bunlar nazarı itibara alındığı takdirde Altıntaş ovası ile Cingife ovalarının, Besni yolunun münakaleye açılması ile bu mıntakanın hakikaten kalkınması mümkün olacaktır ve iktisadi ve coğrafi zaruretler de bunu ispat etmektedir.

Mesafe bakımından vâkı mütalâalara da işaret etmek lâzımdır. Konya Vilâyetine iki yüz kilometrede olan kendisine bağlı kazalar yok mudur? Vardır. Binaenaleyh mesafe meselesi bir dâvanın halli için kâfi bir kıstas olamaz. Benden evvel konuşan sayın Süleyman Kuranel arkadaşımızın dediği gibi, bugün mesafe meselesi yüksek iktidarımızın sayesinde saat meselesi haline gelmiş bulunmaktadır. 100 kilometrelik bir mesafenin bugün medeni vasıtalarla bir saatte kat edilmesi mümkündür. Bir saatlik bir mesafe ise bugün üzerinde durulacak bir mesele olmaktan çıkmıştır.

Aziz arkadaşlarım, Besni Kazası iktisaden Gazianteb'e bağlıdır. Emtiasını Gazianteb'te satar. Tüccarları Gazianteb'te bulunmaktadır. Pazarları Gazianteb'tedir. Fıstık öyle bir metadır ki, pazarı doğrudan doğruya Amerika'dır. Gazianteb bu pazarın yolu üzerinde bulunmaktadır. Benden evvel konuşan kıymetli arkadaşım dediler ki, fıstık sevkiyatı için Adıyaman'da ehemmiyetli bir mevkedir. Bir emtia pazarının doğrudan doğruya aksi istikamete sevkedileceği için mesafe bakımından satış kıymetinden kaybeder.

Aziz arkadaşlar, biz ortada bir hissiyat meselesinin mevcut olduğuna kaani değiliz. Bütün iktisatçı arkadaşlarımız takdir edeceklerdir ki, iktisadi zaruretler, iktisadi kanunlar hissiyatın daima üstüne çıkar. Hiçbir memlekette iktisadi hâdiselerin, iktisadi âmillerin diğer âmillerin ve bilhassa hissî âmillerin tesirinde kalmasına madde-ten imkân ve ihtimal yoktur. Eğer Besni'li veya diğer kazalı vatandaşlar bilirse ki diğer bir vilâyette, diğer bir pazarda malı daha çok müşteri bulacaktır, o mutlaka ve mutlaka hissen başka bir düşüncede olsa bile ufak bir menfaat için (Bir kuruş gibi cüz'î bir kıymet ifade eden bir menfaat farkı için dahi) emtialarını kilometrelerce yol katederek oraya götürür. Devri-

mizin iktisadi zihniyeti budur. Binaenaleyh Besni'nin iktisadi bakımından da, mesafe bakımından da Gazianteb'e bağlanmasında zaruret ve fayda vardır. Biz bunda bir hissiyat meselesinin mevcut olduğuna kaani değiliz. Sizlerden istirham etmekteyiz, bu mesele yüksek müsaadenizle komisyona iade edilsin. Hakiki vaziyetin meydana çıkması için işin yeniden komisyonda tetkik edilerek Yüksek Heyetinizde ikinci bir tetkika tâbi tutulmasını hürmetle rica ederim.

REİS — Nüvit Yetkin.

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Muhterem arkadaşlarım; demin arz ettiğim gibi, lâihyanın bir noksan tarafı daha vardı. Yani iki nahiye lâihyada derpiş edilmemiş, unutulmuştu.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Onu hallettik efendim.

NÜVİT YETKİN (Devamla) — Binaenaleyh bendeniz Besni Kazasının Anteb'e bağlanması yolunda bir mevzuun şu anda müzakeresine lâihyanın da müsait olmadığı kanaatindeyim.

Bendeniz arz ve teklifim şudur : Besni Kazasının Adıyaman Vilâyeti teşkil edilirken onunla beraber mütalâa edilmesi Besni'yi mağdur edebilir. Bu itibarla Besni'nin durumuna en elverişli bir yere bağlanması için Besni Kazasının lâihyadan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

REİS — Maddesinde görüşeceğiz efendim.

NÜVİT YETKİN (Devamla). — O halde o zaman arz ederim efendim.

REİS — Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mazbatada müstaceliyet teklifi de vardır. Lâihyanın müstaceliyetle görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adiyle yeniden bir vilâyet kurulması hakkında Kanun

MADDE 1. — İlişik (1) sayılı cetvelde gösterildiği ve hile Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazası kaldırılarak merkezi Adıyaman olmak ve yine Malatya Vilâyetine bağlı (Besni) ve (Kâhta) kazaları ile yeni kurulmuş olan (Gerger) Kazasını ihtiva etmek üzere (Adıyaman) adiyle yeniden bir vilâyet kurulmuş ve eski Adıyaman Kazasını ihtiva eden nahiye ve

köyler Adıyaman Vilâyetinin merkez kazasına bağlanmıştır.

REİS — Söz istiyen olmadığına göre, tadil teklifleri vardır, okuyoruz:

Yüksek Riyasete

Şifahen arz ettiğim mucip sebeplere binaen Adıyaman Kazasında bir vilâyet kurulması hakkındaki kanun lâyihasında bu vilâyete bağlanması derpiş edilen Besni Kazasının hariç bırakılması ve lâyihanın birinci maddesiyle merbutu cetvellerin ilgili kısımlarından Besni Kazasının çıkarılması suretiyle tadilini arz ve teklif ederim.

Malatya Mebusu
Nüvit Yetkin

Yüksek Reisliğe

Müzakere edilmekte olan kanunun birinci maddesi Adıyaman Vilâyetine bağlanmakta olan kazaların adlarını zikretmektedir. Çelikhan Kazası yeni kurulmuş olup her cihetten Adıyaman Vilâyetine bağlanması zaruri olduğu halde kanun hazırlanırken her nasılsa Malatya'ya terk edilmiştir. Bu durum Çelikhan'ın mağduriyetini mucip olacağından, işbu kazanın da birinci maddede ithali suretiyle Adıyaman'a bağlanmasını temmen kanun maddesi ve eklerinin aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederiz.

Rize Mebusu	İçel Mebusu
O. Kavrakoğlu	H. Fırat
Afyon Karahisar Mebusu	Burdur Mebusu
K. Özçoban	M. Özbey
Balıkesir Mebusu	Kastamonu Mebusu
Arif Kalıpsızoğlu	Z. Termen
Seyhan Mebusu	Kastamonu Mebusu
İsmet Uslu	A. Muzaffer Tanöver
Tekirdağ Mebusu	
Z. Erataman	

Madde 1. — İlişik bir sayılı cetvelde gösterildiği veçhile Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazası kaldırılarak merkezi Adıyaman olmak ve yine Malatya Vilâyetine bağlı (Besni ve Kâhta) kazaları ile yeni kurulmuş olan (Gerger ve Çelikhan) kazalarını ihtiva etmek üzere (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulmuş ve eski Adıyaman Kazasını ihtiva eden nahije ve köyler Adıyaman Vilâyetinin merkez kazasına bağlanmıştır.

REİS — Tadil teklifleri hakkında komisyonun mütalâasını dinliyelim.

DAHİLİYE ENCÜMENİ M. M. PERTEV ARAT (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, Çelikhan kazası esasen Besni'nin bir nahiyesi iken görülen lüzum üzerine evvelce çıkarılan bir kanunla kaza haline getirilmiştir. Besni hakkında mevcut olan bütün sebepler bu kaza hakkında da mevcuttur. Bunun da yeni teşkil edilen Adıyaman Vilâyetine bağlanması icabetmektedir. Dahiliye Encümeni olarak bu hususta verilen takriri iltihak ediyoruz.

REİS — Nüvit Yetkin'in de bir tadil takriri vardır. Onun hakkında da konuşacak mısınız?

PERTEV ARAT (Devamla) — Nüvit Yetkin'in; Besni'nin bu maddeden çıkarılması hakkındaki teklifine, Dahiliye Vekilinin de arz ettiği sebeplerle, Dahiliye Encümeni adına iştirak etmiyorum. Bu itibarla reddine karar verilmesini arz ve teklif ediyorum.

REİS — Söz mü istiyorsunuz Nüvit Bey?.. Buyurun.

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Muhterem arkadaşlar; huzurunuzu fazla işgal etmiyeceğim. Besni hakkındaki demim verdiğim izahatı kısaca tekrarlamak istiyorum.

Muhterem arkadaşlar; Besni, nüfus itibarıyla, idari taksimat itibarıyla Adıyaman'dan daha büyüktür. Dahiliye Vekili arkadaşımız bu hususta aksine bir mütalâada bulunmadılar.

Bugün huzurunuzda sevk edilmiş bulunan ikinci lâyiha da Adapazarı'nın vilâyet olması na aittir. Bunda serdedilen esbabı mucibe bu kazanın bağlı bulunduğu vilâyetten nüfus ve idari taksimat bakımından daha büyük olmasıdır. Bağlı olduğu vilâyetten büyük olan kazaların şikâyetleri senelerce tevali etmiştir ve edecektir. Onun gibi, Besni'nin, eğer bu kanun kabul edilecek olursa, şikâyeti şimdiden başlamış olacaktır.

Hüseyin Fırat arkadaşımın söylediği gibi, bu iki kaza bir ovanın birer mütemmim cüz'ü halinde değildir. Aralarında büyük farklar vardır. Münakale imkânları çok müşküldür. Kışın geçit vermiyen dere ve çaylar, Devedoynu adı verilen tabii ârızalar vardır. O derecede ki İskenderun - Erzurum şosesinde Gölbaşı kavşağında başlayan ve bu iki kazaya giden yollar aynı güzergâha tâbi olmamıştır. Heyelânlar, zemin ârızaları sebebiyle Gölbaşı'n-

dan on beş kilometre mesafede Besni ve Adıyaman yolu ayrılmıştır. Besni'den çıkan insan Adıyaman'a giderken 54 kilometrelik bu kısa yolu takilbedemez. Gölbaşı'na gelmiye ve oradan Adıyaman'a gitmeye mecburdur. Bir arkadaşımın söylediği gibi bu yol otuz kilometre, veya elli dört kilometre değildir. Doksan kilometreyi geçmektedir. Deveboynu'ndan geçilmeyince Besni'den Adıyaman'a gitmek için Gölbaşı'na, Gölbaşı'ndan tekrar Adıyaman'a gitmeye mecbur kalmaktadır. Etüdlerle bu iki kazayı bir yol üzerinde birleştirmek mümkün olmamıştır. Bunlardan başka Gaziantep'in Besni ile münasebetini müdafaa sadedinde değil, hakikat olarak söylüyorum; Besni ile Adıyaman arasında her gün bir vasıta işlemediği halde her gün Gaziantep ile Besni arasında muntazaman üç tane otobüs işlemektedir. Bu itibarla Besni'nin Gaziantep'e muvasala ve münakalesi şimdiden müemmen'dir. Mesafe bu suretle daha kısalmış bulunmaktadır. Besni Kazası zirai durumu itibariyle de Adıyaman'la hiçbir münasebet arz etmemektedir. Besni üzüm, fıstık ve pamuk yetiştiren bir bölgedir. Ticari münasebeti Gaziantep'le devam edelmektedir. Adıyaman pamuk istihsaline elverişli bir bölgedir, petrol hususunda da tetkikat yapılmaktadır. Bu bölgede, Hüseyin Fırat arkadaşımızın dediği gibi, bizim de çok temenni ettiğimiz petrol araştırmaları inşallah müspet netice verirse hepimiz memnun oluruz. Esasen bir il teşkili münasebetiyle idare meclislerinin muvafakati alınması lâzımdır. Bu yola gidilmemiş olmakla beraber Adıyaman Vilâyeti teşkil edildikten sonra Besni'nin Adıyaman, Malatya veya Gaziantep'e bağlanması hususunun incelenmesi lâzımgelseydi vilâyet idare heyetinin ve genel meclisin kararının alınması lâzımgelirdi. Bu yola gidilmiyorsa bu eîhetin gözden uzak tutulmaması lâzımgelir. Elbette Gaziantep'e bağlanması tercih edilir. Süleyman Kuranel arkadaşımızın söylediği vâkı ise Gaziantep Genel Meclisinin bu yolda vermiş olduğu bir karar da varmış. Bu da tadil teklifimin kabulü için esaslı bir esbabı mucilbe olabilir.

Muhterem arkadaşlar; daha evvelki Dahiliye Vekili Sayın Etem Menderes Besni mahallî halkının isteklerini inceliyerek Besni'ye, Gaziantep'le bağlanmak hususunda söz vermiştir. Bu

hususta resmî beyanı olduğunu da hatırlıyorum.

Aziz arkadaşlarım; Sözlerimi bitirirken Çelikhân'ın yeniden yapılan bir teklifle Adıyaman'a bağlanması istendiğine dair de riyaset bir tadil teklifi okudu. Şunu arz edeyim ki, yeni teşkil edilen bu kaza, encümen sözcüsünün dediği gibi, Besni'nin değil, Malatya'nın bir nahiyesi idi. Ne Besni ile, ne Adıyaman'la coğrafi bakımdan da, iktisadi bakımdan da hiç bir alâka ve münasebeti yoktur.

REİS — Birinci madde hakkında Nüvit Yetkin arkadaşımızın tadil teklifine komisyon iltihak etmiyor. Bu teklif Besni'nin, birinci madde metninden ve buna ilişik cetvelden çıkarılması yolundadır. Bu hususu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Tadil teklifi reddedilmiştir.

Birinci madde hakkında Osman Kavrakoğlu ve arkadaşlarımızın tadil teklifi vardır ve maddenin metnini ihtiva etmektedir. Buna komisyon da iltihak etmiştir. Maddeyi okutup reylerinize arz edeceğim.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Efendim, arkadaşlarımızın yapmış olduğu bu teklife Hükümet olarak biz de iltihak ediyoruz.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. HADİ HÜSMAN (İstanbul) — Efendim, bir sayılı cetvelde bu teklife göre kaza adedinin 5, nahiyesinin 17, köy adedinin 319 ve nüfus adedinin 181 670 olarak tashih edilmesini ve maddenin bu şekilde yüksek reyimize arzını, teklif ediyoruz.

Yine aynı cetvelde Besni kazasının nahiyeleeri arasında 7 köyü bulunan Şambayat'ın ve 8 köyü bulunan Kızılın'ın de ilâvesi ve Kâhta kazası nahiyeleeri arasında bulunan (Narince) nin köy adedinin (23) olarak düzeltilmesini ve teklif veçhile yeniden ilâve olunan (Çelikhân) kazası köy adedinin (13) ve nüfusunun da (13 172) olarak tesbiti icab ediyor. Bendeniz de encümen adına, maddeye bağlı cetvelin bu şekilde tasvibinize arz edilmesini rica ediyorum.

REİS — Metni tekrar okuyoruz.

Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında Kanun

MADDE 1. — İlişik (1) sayılı cetvelde gösterildiği veçhile Malatya Vilâyetine bağlı Adı-

yaman Kazası kaldırılarak merkezi Adıyaman olmak ve yine Malatya Vilâyetine bağlı (Besni) ve (Kâhta) kazaları ile yeni kurulmuş olan (Gerger) ve Çelikhaz kazalarını ihtiva etmek üzere (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulmuş ve eski Adıyaman Kazasını ihtiva eden nahiye ve köyler Adıyaman Vilâyetinin merkez kazasına bağlanmıştır.

REİS — Maddeyi bu şekilde kabul edenler. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — İlişik (2) sayılı cetvelde derece, aylık ve sayıları gösterilen kadrolar, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin ilgili kısımlarına eklenmiştir.

BÜTÇE EN. M. M. HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Bu iki sayılı cetvelde Adalet Bakanlığının memurları için bazı kadroların ilâvesi lüzumu hâsıl olmuştur. Bendeniz cetveli Riyaset Makamına takdim ediyorum. İki numaralı cetvelin bu ilâve ile yüksek tasvibinize arz edilmesini istirham ediyorum.

BAHADİR DÜLGER (Erzurum) — Efendim, Bütçe Komisyonu Sözcüsünün şimdi Riyaset Makamına verdiği cetvelin mahiyetini bilmiyorum. Söz almamın sebebi bu cetvel ile münasebeti olan bir husus üzerinde idi. Bütçe Encümeninin mazbatasında 2 nei maddenin ve muvakkat birinci ve ikinci maddelerin Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edildiği, esbabı mucibede yazıldığı halde, 2 nei maddeye bağlı olan 2 sayılı cetvelde Bütçe Komisyonu tasarruf etmiş ve Adalet Vekâletine ait olan teşkilâta mütedair olan bir kısmı tamamen kaldırmış idi. Ben bunu soracaktım. Niçin kaldırıldığı hakkında bir sebep yazılmamış. Vilâyet teşkilinden maksat ve gaye, hizmetleri vatandaşın ayağına götürmek olduğuna göre, Adalet hizmeti gibi büyük bir hizmeti vilâyet kadrolarında daraltmak ve kaza kadrolarını büyültmek suretiyle yapılmış olan tasarrufun encümen mazbatasında yer alması ve belirtilmesi iktiza ederdi, kanaatindeyim ve onun için söz almış idim. Sözlerim eski cetvellere racidir. Hükümet teklifinde bazı değişiklikler mi yapıldı? Yeniden teklif edilen cetveli bilmediğim için bu husustaki noktai nazarımları arz edemeyeceğim.

HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Hükümetten gelen teklife bağlı cetvellerde her iki ka-

zada ağır ceza teşkilâtı kurulacak şekilde bir kadro teklif edilmişti. Halbuki yine Hükümetle mutabık olarak müstereken yaptığımız tetkikatta bu kazalarda filhal ağır ceza teşkilâtının bulunduğunu müşahade ettik. Bu itibarla ağır ceza teşkilâtı kadrosu üzerinde her iki vilâyet teşkilâtı için kanun teklifine lüzum olmadığı kanaatine vardık. Fakat Adıyaman Kazasında tam teşkilâtlı ağır ceza mahkemesi değil, mürettep ağır ceza mahkemesi olduğu hususunda Hükümet bize malûmat verdiği için bunu tam teşkilâtlı hale getirmek üzere icabeden kadroları Yüksek Huzurunuzda sunmuş bulunuyoruz. Şimdi, Yüksek Huzurunuzda teklif etmemizin mucip sebepleri bundan ibarettir.

REİS — Komisyonca 2 numaralı cetvele Adalet Vekâleti için konulan kadrolarla birlikte madde metnini reyinize arz ediyorum. (İlâveleri bilmiyoruz sesleri) Şifahen komisyon sözcüsü söylediği için okumaya lüzum görmedik. Mamafih ilâveleri okuyalım.

Adıyaman Vilâyeti (2) sayılı cetvelde Adliye Vekâleti kadrosu

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
5	Hâkim, müddeiumumi	3	80
6	Hâkim	2	70
7	»	2	60
9	Başkâtip	2	40
11	Kâtip	4	30
14	Mübaşir	5	15
7	Ceza evi müdürü	1	60
11	» » kâtibi	2	30

REİS — Adalet kadrosu budur efendim. Bu suretle maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — İlişik (3) sayılı cetvelde gösterilen kadrolar 1954 Malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (D) işaretli cetvelin ilgili kısımlarına eklenmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Söz istiyorum.

REİS — Buyurun komisyon.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Efendim, aynı mucip sebeple D cetveline, yine Adalet Ve-

kâleti teşkilâtı için ilişik takdim ettiğim kadroların kabulünü Yüksek Heyetinizden arz ve istirham ediyorum.

Adıyaman Vilâyeti (3) sayılı cetvelde Adliye Vekâleti kadrosu (D)

Aded	Unvanı	Ücret kadrosu
1	Başgardıyan	150
1	Başgardıyan muavini	125
6	Gardıyan	100
2	Kadın gardıyanı	100
3	Hâdeme	75

REİS — Bu ilâvelerle muvakkat birinci maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Kurulması kabul edilen bu vilâyetin aylık, ücret ve giderleri 1954 yılı Muvazeneî Umumiye Kanununa bağli (A/1) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmındaki 425 nci (Vilâyet ve kaza teşkilî masrafları) faslına konulan tahsisattan gerekli görülecek miktarları sözü geçen (A/1) işaretli cetvelin ilgili tertiplerine nakletmeye Maliye Vekili salâhiyettardır.

BÜTÇE EN. M. M. HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — İkinci satırdaki «ücret ve giderleri» «ücret ve giderlerini karşılamak üzere» olacaktır. Tashihini rica ederim.

REİS — Tashih şekliyle muvakkat ikinci maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Adıyaman Vilâyeti dâhilinde bulunan kazaların Malatya Vilâyetindeki İl Genel Meclisi üyeleri Adıyaman Vilâyetinin İl Genel Meclisini teşkil ederler.

REİS — Madde hakkında söz istiyen Yoktur? Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Kanunun yürürlüğe girmesini mütaakıp bir hafta içinde İl Genel Meclisi toplanarak Daimî Encümen seçimini yapar ve bütçeyi ve kadroyu tanzim eder.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 5. — Adıyaman Vilâyetine bağlanan Kazalara ait özel idareye mütaallik bilûmum tahakkukat ve tahsilât ve bakaya hesapları, Adıyaman Vilâyetinin kurulduğu tarihten itibaren Malatya Vilâyeti Özel İdaresi emvalinden düşülerek bu husustaki kuyudat ve teferruatıyla birlikte Adıyaman Vilâyetine devrolunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Adıyaman Vilâyetinin teşekkülü tarihinden itibaren bu vilâyete bağlanan kazaların özel idarelerince tahakkuk ettirilip tahsil edilen paralar bu kazalarda muvakkat hesaplarda toplanarak Adıyaman Valisinin vereceği tediye emrine müsteniden sarfolunur.

REİS — Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 7. — Malatya Vilâyeti Özel İdare kadrosunda olup Adıyaman Vilâyetine bağlanan kazalarda çalışan özel idare memur ve müstahdemleri kadroları ile Adıyaman Vilâyeti Özel İdaresine geçerler. Adıyaman Vilâyeti Umumi Meclisince Vilâyet bütçesi yapılıp meriyete girinceye kadar memur ve müstahdemlere ait maaş ve ücretlerini, mahsubu talâhara yapılmak üzere Malatya Vilâyetince tediyesine devam olunur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu Kanun 1 Ocak 1955 tarihinde meriyete girer.

REİS — Buyurun Turan Güneş.

TURAN GÜNEŞ (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlar, bu kanunun meriyet tarihi olarak 1 Ocak 1955 tesbit edilmiştir.

Malûmu âliniz olduğu ve hile İdarei Umumiye Vilâyet Kanununun 11 nci maddesine göre vilâyet umumi meclisleri Aralık ayının ilk haftasında toplantılarını yaparlar. Bir ocak tarihi bırakılacak olursa Malatya vilâyeti ile Adıyaman Vilâyetinin meclisi umumileri bir arada toplanacaklar ve vilâyeti ilgilendiren meseleleri incelemeye başlayacaklar demektir. Kanun bir ay sonra meriyete girince Adıyaman Meclisi Umumisi tekrar toplan-

caktır. Bu suretle bu bir ay zarfında iki vilâyetin işleri gerek vazifeler, gerek bütçe bakımından karışık bir vaziyet arz edecektir. Onun için 1 Aralık denirse iki vilâyetin il genel meclisleri ayrı ayrı toplanacaktır. Gerek bütçe bakımından gerek tatbikat bakımından daha kolaylık elde edilebilmesi için bu meriyet tarihinin 1 Aralık 1954 olarak tesbitini mutazammın bir teklif yapıyorum.

REİS — Komisyon.

DAHİLİYE E. M. M. PERTEV ARAT (İzmir) — Komisyonlar da bu teklife iltihak ediyor.

BÜTÇE E. M. M. HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Hep beraber.

REİS — Tadil teklifini okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerle binaen 3 ncü maddedeki meriyet tarihinin 1 Aralık olarak tadilini arz ve teklif eylerim.

Kocaeli Mebusu
Turan Güneş

REİS — Komisyonlar iltihak etmektedir. Metni bu şekilde okuyoruz :

MADDE 3. — Bu kanun 1 Aralık 1954 tarihinde meriyete girer.

REİS — Söz isteyen yok. Maddeyi bu şekilde reye arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın tamamını açık reylerinize arz ediyorum efendim.

3. — *Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/8) [1]*

REİS — Lâyiha'nın tamamı üzerinde söz isteyen yok. Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın müstaceliyetle müzakeresi teklif olunmaktadır. Müstacelen müzakeresini rey-

rinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Müstacelen müzakeresi kabul edilmiştir.

Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında Kanun

MADDE 1. — İlişik (1) sayılı cetvelde gösterildiği veçhile Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazası kaldırılarak merkezi Adapazarı olmak ve yine Kocaeli Vilâyetine bağlı Akyazı, Geyve, Hendek ve Karasu kazalarını ihtiva etmek üzere (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulmuş ve eski Adapazarı Kazasını ihtiva eden nahije ve köyler Sakarya Vilâyetinin merkez kazasına bağlanmıştır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — İlişik (2) sayılı cetvelde derece, aylık ve sayıları gösterilen kadrolar, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin ilgili kısımlarına eklenmiştir.

REİS — Söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — İlişik (3) sayılı cetvelde gösterilen kadrolar 1954 Malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (D) işaretli cetvelin ilgili kısımlarına eklenmiştir.

REİS — Söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Kurulması kabul edilen bu vilâyetin aylık, ücret ve giderlerini karşılamak üzere 1954 yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmındaki 425 nci (Vilâyet ve kaza teşkili masrafları) fashna konulan tahsisattan gerekli görülecek miktarları sözü geçen (A/1) işaretli cetvelin ilgili tertiplerine nakletmeye Maliye Vekili salâhiyettardır.

REİS — Maddeyi metinde yapılan tashih ile okuduk. Tadil ile maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Sakarya Vilâyeti dâhilinde bulunan kazaların Kocaeli Vilâyetindeki İl Genel Meclisi üyeleri Sakarya Vilâyetinin İl Genel Meclisini teşkil ederler.

[1] 13 sayılı matbuu zaptın sonundadır.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Kanunun yürürlüğe girmesini mütaakıp bir hafta içinde il genel meclisi toplanarak daimî encümen seçimini yapar ve bütçeyi ve kadroyu tanzim eder.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 5. — Sakarya Vilâyetine bağlanan kazalara ait özel idareye mütaallik bilûmum tahakkukat ve tahsilât ve bakaya hesapları Sakarya Vilâyetinin kurulduğu tarihten itibaren Kocaeli Vilâyeti Özel İdaresi emvalinden düşülerek bu husustaki kuyudat ve teferruatı ile birlikte Sakarya Vilâyetine devrolunur.

REİS -- Madde hakkında söz istiyen yok. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde tashih edilmiş şekilde kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Sakarya Vilâyetinin teşekkülü tarihinden itibaren bu vilâyete bağlanan kazaların özel idarelerince tahakkuk ettirilip tahsil edilen paralar bu kazalarda muvakkat hesaplarda toplanarak Sakarya Valisinin vereceği tediye emrine müsteniden sarfolunur.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 7. — Kocaeli Vilâyeti Özel İdare kadrosunda olup Sakarya Vilâyetine bağlanan kazalarla çalışan özel idare memur ve müstahdemleri kadrolariyle Sakarya Vilâyeti Özel İdaresine geçerler.

Sakarya Vilâyeti Umumi Meclisince Vilâyet Bütçesi yapılp yürürlüğe girinceye kadar memur ve müstahdemlere ait maaş ve ücretlerin, mahsubu bilâhara yapılmak üzere Kocaeli Vilâyetince tediyesine devam olunur.

REİS — Maddeyi tashihli şekliyle okuduk. Bu şekliyle reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun 1 Ocak 1955 tarihinde meriyete girer.

DAHİLİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ PERTEV ARAT (İzmir) — İl genel meclisleri Aralık ayı içinde ıçtimaa başhyacakları için bu maddeye: «Bir Aralık 1954 tarihinde meriyete girer» şeklinde tashihini rica ederim.

MADDE 3. — Bu kanun 1 Aralık 1954 tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi bu şekli ile kabul edenler... Etmeyenler... Madde bu şekilde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın tümünü açık oylarınıza arz ediyorum efendim.

Adıyaman Vilâyetinin teşkiline dair olan kanun lâyihası hakkındaki rey toplama muamelesi bitmiştir.

Sakarya Vilâyeti teşkiline dair olan kanun lâyihasına ait rey toplama muamelesi bitmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmalarını Akdi için Hükûmete Salâhiyet Verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkındaki Kanuna (310) rey verilmiş ve (310) reyyle lâyiha onanmıştır.

Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkındaki lâyihaya (298) rey verilmiş ve (298) reyyle lâyiha kanuniyet kesbetmiştir.

Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkındaki lâyihaya (316) rey verilmiştir. Muamele tamamdır. Lâyiha (316) reyyle kanuniyet kesbetmiştir.

Ruznamede görüşülecek başka madde kalmamıştır. 16 Haziran Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere inikada son veriyorum.

Kapanma saati : 17,00

'Göğnecek'in kaza haline ifrağından dolayı' | Bardakçı imzalarıyla gelen teşekkür telgrafı.
halk adına Recep Yılmaz, Ahmet Demirtaş,

TASHİHLER

Bu inikat zabıt ceridesinin sonuna bağlı 14 S. sayılı matbuanın ikinci sahifesinde, Hariciye Encümeni mazbatasının sonuna aşağıdaki imzalar da ilâve olunacaktır.

Erzurum	Erzurum	İstanbul	İstanbul	İzmir	İzmir
R. S. Burçak	B. Dülger	L. Kırdar	N. Yamut	S. Giz	N. Pınar
		Kastamonu	Seyhan		
		B. Aktaş	A. Topaloğlu		

Yine, 12 S. sayılı Matbuanın 8 nei sahifesinde Bütçe Encümeni mazbatasının birinci sütununun 26 ncı satırında «birinci ve ikinci maddeler» kelimelerinden sonra «ilişik (2) ve (3) sayılı cetvellerde değişiklik yapılmak suretiyle» ibaresi eklenecektir.

13 S. sayılı matbuanın 8 nei sahifesinde Bütçe Encümeni mazbatasının birinci sütununun 30 ncü satırında «muvakkat birinci ve ikinci maddeleri» kelimelerinden sonra «ilişik (2) ve (3) sayılı cetvellerde değişiklik yapılmak suretiyle» ibaresi eklenecektir.

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dahil memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları akdi için Hükümete salâhiyet verilmesine dair 5436 sayılı Kanununun meriyet müddetinin uzatılması hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı	: 541
Rey verenler	: 310
Kabul edenler	: 310
Reddedenler	:
Müstenkifler	:
Reye katılmıyanlar	: 226
Münhal mebusluklar	: 5

[Kabul edenler]

AFYON KARAHIŞAR

Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Kemal Özçoban
Hüseyin Tiryakioğlu
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Faruk Çöl
Hâmit Koray
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Âtîf Benderlioğlu
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Muhlis Ete
Abdullah Gedikoğlu
Zafer Gökçer
Şeref Kâmil Mengü
Mümtaz Tarhan
Âliye Temuçin
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Enver Karan
Asım Okur

Ahmet Tekelioğlu
Ahemet Tokuş

AYDIN

Namık Gedik
Nail Geveci
Etem Menderes
A. Baki Ökdem

BALIKESİR

Vacîd Asena
Mekki Said Esen
Halil İmre
Arif Kalıpsızoğlu
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Ekrem Yıldız
BİTLİS
Nusrettin Barut

BOLU

Reşat Akşemsettinoğlu
Selâhattin Baysal
Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Ahmet Hatı
Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Hüseyin Çimen
Mehmet Özbey

BURSA

Raif Aybar
Sélîm Ragıp Emeç
Muhlis Erdener
Hulûsi Köymen
İbrahim Öktem
Halûk Şaman
Kenan Yılmaz
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal
Emin Kalafat
Safaettin Karanakçı
İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin
Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
İbrahim Aydın
Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
Muzaffer Önal
Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Baha Koldaş
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
İsmail Hadımlıoğlu

Osman Ongan

DIYARBAKIR

Eyüp Şahin
İhsan Hamit Tığrel

EDİRNE

Rükneddin Nasuhioğlu
Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Suphi Ergene
Selâhattin Toker
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Sadık Perinçek
Mustafa Rahmi Şanalan
Tevfik Şenocak
Veysel Varol

ERZURUM

İshak Avni Akdağ
Rıfık Salim Burçak

Zeki Çavuşoğlu
Bahadır Dülger

Şevki Erker

Hâmid Şevket İnce
Hasan Numanoğlu

Rıza Topcuoğlu
Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu

İsmail Sayın

Kemal Zeytinioğlu
GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
İhsan Dağ

Süleyman Kuranel

Ali Ocak
GİRESUN
 Hamdi Bozbağ
 Hayrettin Erkmen
 Abdullah İzmen
 Adnan Tüfekcioglu
GÜMÜŞANE
 Zeki Başağa
 İsmail Hakkı Baykal
 Ekrem Ocaklı
 Sabri Özcan San
 Halis Tokdemir
 Halit Zarbun
HATAY
 Şekip İnal
 Celâl Ramazanoğlu
İÇEL
 Yakup Çukuroğlu
 Hüseyin Fırat
 İbrahim Gürgen
 Refik Koraltan
 Hidayet Sinanoğlu
 Mehmet Ünal
İSTANBUL
 Necmi Ateş
 Ali Fuad Cebesoy
 Faruk Nafiz Çamlıbel
 Hâdi Hüsman
 Ziya Köktürk
 Fuad Köprülü
 Adnan Menderes
 Nadir Nadi
 Mükerrrem Sarol
 Nizamettin Âli Sav
 Hanri Soriano
 Zeki Rıza Sporel
 Fûruzan Tekil
 Celâl Türkgeldi
 Fahrettin Ulaş
 Nuri Yamut
İZMİR
 Pertev Arat
 Muzaffer Balaban
 Behzat Bilgin
 Muammer Çavuşoğlu
 Arif Güngören
 Osman Kapani
 Rauf Onursal
 Halûk Ökeren
 Nuriye Pınar

Mehmet Ali Sebük
 İlhan Sipahioğlu
 Behçet Uz
KARS
 Remzi Çakır
 Turgut Göle
 Kemal Güven
 Mehmet Hazer
 İbrahim Us
 Rıza Yalçın
KASTAMONU
 Basri Aktaş
 Süleyman Çağlar
 Hilmi Dura
 Salim Esen
 Muzaffer Kuşakçioğlu
 Nazifi Şerif Nabel
 Ali Muzaffer Tanöver
 Ziya Termen
KAYSERİ
 Fikri Apaydın
 Osman Nuri Deniz
 Kâmil Gündes
 Servet Hacıpaşaoğlu
 Hakkı Kurmel
 Ömer Mart
KIRKLARELİ
 Şefik Bakay
 M. Ali Ceylân
 Mahmut Erbil
 Hüsnü Yaman
KIRŞEHİR
 Osman Alişiroğlu
 Ahmet Bilgin
 Mehmet Mahmudoğlu
KOCAELİ
 Ekrem Alican
 Ziya Atığ
 Hamdi Başak
 Selâmi Dinçer
 Turan Güneş
 Kâzım Meriç
 Nüzhet Unat
 Sadettin Yalım
KONYA
 Mustafa Bağrıaçık
 Tevfik Fikret Baran
 Remzi Birand
 Sıtkı Salim Burçak

Abdi Çilingir
 Reyhan Gökmenoğlu
 Tarık Kozbek
 Muammer Obuz
 Himmet Ölçmen
 Halil Özyörük
 Sabahattin Sönmez
KÜTAHYA
 Süleyman Süruri Na-
 suhoğlu
 İsmail Hakkı Veral
MALATYA
 İsmet İnönü
 Nuri Ocakçioğlu
 Mehmet Fahri Oral
 Nüvit Yetkin
MANİSA
 Yunus Muammer Ala-
 kant
 Hikmet Bayur
 Hayri Büke
 Fevzi Lûtfi Karaos-
 manoğlu
 Nafiz Körez
 Muhlis Tümay
MARAS
 Abdullah Aytemiz
 Nedim Ökmen
MARDİN
 Bahaettin Erdem
 Abdülkadir Kalav
 Cevdet Öztürk
MUĞLA
 Turan Akarca
 Yavuz Başer
 Nuri Özsan
 Akif Saroğlu
MUŞ
 Gıyasettin Emre
NIĞDE
 Hüseyin Avni Göktürk
 Ahmed Nuri Kadioğlu
 Cavit Kavurmacıoğlu
 Hasan Hayati Ülkün
 Hüseyin Ülkü
 Zihni Üner
ORDU
 Refet Aksoy
 Feyzi Boztepe
 Fazıl Erim

Fazlı Ertekin
 Sabri İşbakan
 Selâhattin Orhon
 Memiş Yazıcı
RİZE
 İzzet Akçal
 Mehmet Fahri Mete
SAMSUN
 Ekrem Anıt
 Salim Çonoğlu
 Abdullah Eker
 Rahmi Ozan Gümüş-
 oğlu
 Abdullah Keleşoğlu
 Ferid Tüzel
 Şükrü Uluçay
SEYHAN
 Zahit Akdağ
 Sedat Barı
 Enver Batumlu
 Ahmet Kınık
 Cavid Oral
 Sinan Tekelioğlu
 Ahmet Topaloğlu
 İsmet Uslu
 Mehmet Ünalı
SİRD
 Veysi Oran
 Mehmet Daim Süalp
SİNOB
 Şerafettin Ayhan
 M. Vehbi Dayıbaş
 Nuri Sertoğlu
 Haşim Tari
SİVAS
 Nuri Demirağ
 Abdurrahman Doğruyol
 Etem Erdinç
 M. Nurettin Turgay
 Memduh Turhan
 Hüseyin Yüksel
TEKİRDAĞ
 Ferid Alpiskender
 Neemi Arman
 Zeki Erataman
 Fethi Mahramlı
TOKAD
 İhsan Bağ
 Hulûsi Bozbeyoğlu
 Selâhattin Gülüt

Ahmet Gürkan
Osman Hacıbaloğlu
Hasan Kangel
Ömer Sunar
Mehmet Şahin
TRABZON
Hakîk Ağanoğlu
Mahmut Goloğlu
Muzaffer Harunoğlu
Selâhattin Karayavuz.

Sami Orberk
Pertev Sanaç
İsmail Şener
Mustafa Reşit Tarak-
çoğlu
Osman Turan
TUNCELİ
Fethi Ülkü
URFA
Feridun Ayalp

Feridun Ergin
Celâl Öncel
Saim Önhon
Muzaffer Timur
UŞAK
Orhan Dengiz
Hâcîm Yılmaz
VAN
Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş

Hamit Kartal
Kemal Yörükoğlu
YOZGAD
İhsan Aktürel
Hâşim Tatlıoğlu
Ali Ünlüsoy
ZONGULDAK
Necati Diken
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Reye iştirak etmeyenler]

AFYON KAHİSAR

Rıza Çerçel
Saip Özer
Osman Talu
AMASYA
Kemal Eren

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Ömer Bilen
Mümtaz Faik Fenik
Necmi İnang
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Fatin Dalaman
Attilâ Konuk
Burhanettin Onat (İ.)

AYDIN

Necati Çelim
Nihat İyriboz
Zühtü Uray
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Esat Budakoğlu (Reis
V.)
Enver Güreli
Mücteba İştin
Ahmet Karagür
Ahmet Kocabıyıkolu
(İ. Â.)
Yahya Pelvan
Sırrı Yırcalı
BİLECİK
Talât Oran

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker
BİTLİS
Selâhattin İnân
BOLU
Fahri Belen (İ.)
Sabri Çonkar (İ.)

BURDUR

Behçet Kayaalp
BURSA
Sabahattin Çıracıoğlu
Müfit Erkuyumcu
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey

ÇANAKKALE

Bedi Enüstün
Nuri Togay
ÇANKIRI

Celâl Boynuk
Kenan Çıgman
Asım Emrem
ÇORUH
Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüşel

ÇORUM

Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Ali Rıza Kılıçkale
Cevat Köstekçi
Hüseyin Ortakçioğlu

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
Mustafa Güleçgil
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
A. Hamdi Sancar

Refet Tavashoğlu
DİYARBAKIR

Fikri Arğ
Yusuf Azizoglu
Mustafa İkinci
Ragıp Karaosmanoğlu
Halil Turgut
Mehmet Hüsrev Ünal

EDİRNE

Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Maksudoğlu
Sabahattin Parsoy

ELÂZİĞ

Hüsnü Göktuğ
Ömer Faruk Sanaç
ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı
ERZURUM

Sabri Erduman
Abdülkadir Eryurt
Cemil Önder

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Salih Fuad Keçeci
Hierî Sezen

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
Samih İnal
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Ali Naci Duyduk
Tahsin İnang
Doğan Köymen
Mazhar Şener

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven
HATAY

A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
A. Mithat Kuseyrioğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin
Aziz Köksal

İSPARTA

İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola
Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Kemal Atay
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nazim Bezmen
Seyfi Gögen
Aleksandros Hacopulos
Lûtfî Kırdar
Naci Kurt
Emin Onat
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver
Zakar Tarver
Nazlı Tıbar
Ahmet Topcu
Tahsin Yazıcı
İZMİR
Abdullah Aker
Mehmet Aldemir (İ. Â.)

Nebil Sadi Altuğ
Cihad Baban
Sadık Giz
Necdet İncekara
Abidin Tekön
Ekrem Hayri Üstündağ
KARS
Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Hasan Erdoğan
Ali Yeniaras
KASTAMONU
Nâzım Batur
Muzaffer Âli Mühto
KAYSERİ
Emin Develioğlu
İbrahim Kirazoğlu
KIRKLARELİ
Fikret Filiz
KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı
Tahir Taşer
KOCAELİ
Nüzhet Akın
Hamza Osman Erkan
(İ.)
Sefer Göksel
Cemâl Tüzün
KONYA
Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydın
Ziyad Ebüzziya
Muhittin Güzelkılıncı
Mekki Keskin
Ahmet Koyuncu
M. Rüştü Özal

KÜTAHYA
Ali Galip Bubik
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
Osman Özbilen
İhsan Şerif Özgen (İ. Â.)
Nihat Haluk Pepeyi

MALATYA
Esat Doğan
Ahmet Fırat
Mehmet Kartal
Kâmil Kırıkoğlu
Abdullah Köroğlu
Hilmi Özbay
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan

MANİSA
Samet Ağaoğlu
Şemi Ergin
Adnan Karaosmanoğlu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoğlu
Sudi Mihçioğlu

MARAŞ
Ahmet Bozdağ
Ahmet Kadoğlu
Mahmut Karaküçük
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN
Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Halim Şatana
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA
Zeyyat Mandalinci
Nâtık Poyrazoğlu

MUŞ
Semsî Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
NİĞDE
Ali Ulvi Arıkan
Sadettin Ertur
ORDU
Bekir Baykal
Mehmet Cemil Bengü

RİZE
Hüseyin Agun
Kemal Balta
Osman Kavrakoğlu
Ahmet Morgil
SAMSUN

Ömer Güriş
Tevfik İleri (Reis V.)
Muhittin Özkefeli
Hamdi Tekay
Hâdi Uzer

SEYHAN
Mustafa Akçalı
Salim Serçe
Lûtfi Sezgin
Nurullah İhsan Tolon

SİİRD
Suat Bedük
Baki Erden

SİNOB
Server Somuncuoğlu
Muhit Tümerkan

SİVAS
Hüseyin Çitil
Ercüment Damalı
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay
Rifat Öçten

Bahattin Örnekol
Ahmet Özel
TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz
Samim Yücedere
TOKAD
Yusuf Ulusoy
TRABZON
Sabri Dilek
Süleyman Fehmi Ka-
laycioğlu
Emrullah Nutku

TUNCELİ
Arslan Bora
Bahri Turgut Okaygün

URFA
Mehmet Hatiboğlu
Hasan Oral
Aziz Özbay

UŞAK

Yusuf Aysal
Hakkı Gedik

YOZGAD
Danyal Akbel
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Ömer Lûtfi Erzurum-
luoğlu
Numan Kurban

ZONGULDAK
Sebati Ataman
Hüseyin Balık
Suat Başol
Sabih Duralı
Hakkı Hilâleci
Cemal Kıpçak
Nusret Kirişcioğlu

[Münhal Mebusluklar]

Aydın	1
Bursa	1
Kayseri	2
Zonguldak	1
	—
	5

Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkındaki Kanuna verilen reylerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı : 541
 Rey verenler : 298
 Kabul edenler : 298
 Reddedenler :
 Müstenkifler :
 Reye katılmıyanlar : 238
 Münhal mebusluklar : 5

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Arif Demirer
 Sıtkı Koraltan
 Saip Özer
 Hüseyin Tiryakioğlu
 Murad Âli Ülgen
 Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
 Nimet Sümer
 Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
 Hâmit Koray
 Mustafa Zeren

ANKARA

Âtîf Benderlioğlu
 Dağistan Binerbay
 Hamdi Bulgurlu
 Osman Şevki Çiçekdağ
 Ramiz Eren
 Muzaffer Ergüder
 Muhlis Ete
 Abdullah Gedikoğlu
 Talât Vasfi Öz
 Fuad Seyhun
 Mümtaz Tarhan
 Âliye Temuçin
 Hâzım Türegün
 Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Kenan Akmanlar
 Enver Karan
 Asım Okur
 Ahemet Tokuş

AYDIN

Necati Çelim
 Namık Gedik
 Nail Geveci
 Nihat İyriboz
 Etem Menderes
 A. Baki Ökdem
 Zühtü Uray

BALIKESİR

Vacîd Asena
 Esat Budakoğlu
 Mücteba İştin
 Ahmet Kocabıyıköğlü
 Yahya Pelvan
 Muharrem Tunçay
 Sırrı Yırçalı
 Sıtkı Yırçalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
 Şevki Hasırcı
 Talât Oran
 Yümnü Üresin

BİNGÖL

Ekrem Yıldız
 Nusrettin Barut

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
 Selâhattin Baysal
 Mithat Dayioğlu
 İhsan Gülez
 Ahmet Hatı

Lûtfi Oğultürk
BURDUR

Fethi Çelikbaş
 Hüseyin Çimen

Mehmet Özbey

BURSA

Sabahattin Çıracıoğlu
 Selim Ragıp Emeç
 Muhlis Erdener
 Müfit Erkuyumeu
 Ağâh Erozan
 Hulûsi Köymen
 Halûk Şaman
 Kenan Yılmaz
 Ali Ferruh Yücel
 Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
 kartal
 Emin Kalafat
 Safaettin Karanakçı
 Servet Sezgin
 Fatın Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
 İbrahim Aydın
 Kenan Çıgman
 Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
 Muzaffer Önal
 Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
 Mustafa Kemal Biber-
 oğlu
 Yakup Gürsel
 Şevki Gürses
 Ali Rıza Kılıçkale
 Baha Koldaş

DENİZLİ

Baha Akşit
 Mustafa Gülcügil
 İsmail Hadımlıoğlu
 Osman Ongan
 Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Eyüp Şahin
 İhsan Hamit Tiğrel

EDİRNE

Mehmet Enginün
 Cemal Köprülü
 Rükneddin Nasuhioğlu
 Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Suphi Ergene
 Selâhattin Toker
 Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Sadık Perinçek
 Mustafa Rahmi Sanalan
 Veysel Varol

ERZURUM

İshak Avni Akdağ
 Zeki Çavuşoğlu
 Bahadır Dülger
 Sabri Erduman
 Şevki Erker
 Hâmid Şevket İnce
 Hasan Numanoğlu
 Cemil Önder
 Rıza Topcuoğlu
 Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
 Salih Fuad Keçeci

Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Hicri Sezen
Kemal Zeytinioğlu
GAZİANTEP

Ekrem Cenani
Samih İnal
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Hayrettin Erkmén
Doğan Köymen
Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE

İsmail Hakkı Baykal
Sabrı Özcan San
Halis Tokdemir

HATAY

Şekip İnal
Şemsettin Mursaloğlu
Celâl Ramazanoglu
Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin
Yakup Çukuroğlu
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Ünal

İSPARTA

İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola
Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Necmi Ateş
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel
Hâdi Hüsman
Ziya Köktürk
Fuad Köprülü
Adnan Menderes
Mükerrem Sarol
Hanri Soriano
Zeki Rıza Sporel
Füruzan Tekil
Nazlı Tlâter

Ahmet Topcu
Celâl Türkgeldi
Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut

İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Cihad Baban
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Arif Güngören
Necdet İncekara
Osman Kapani
Rauf Onursal
Halûk Ökeren
Nuriye Pınar
Mehmet Ali Sebük
İlhan Sipahioğlu
Abidin Tekön
Behçet Uz

KASTAMONU

Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Muzaffer Kuşakçioğlu
Muzaffer Âli Mühtö
Nazifi Şerif Nabel
Ali Muzaffer Tanöver
Ziya Termen

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Osman Nuri Deniz
Servet Hacıpaşaoğlu
İbrahim Kirazoğlu
Hakkı Kurlen
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Mahmut Erbil
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu
Ahmet Bilgin
Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Ekrem Alican
Hamdi Başak
Selâmi Dinçer

Turan Güneş
Kâzım Meriç
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Hidayet Aydınır
Mustafa Bağrıaçık
Abdi Çilingir
Reyhan Gökmenoğlu
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Halil Özyörük
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Osman Özbilen
İhsan Şerif Özgen

MANİSA

Hikmet Bayur
Hayri Büke
Fevzi Lûtfi Karaos-
manoğlu
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Nedim Ökmen

MARDİN

Bahaettin Erdem

MUĞLA

Turan Akarca
Yavuz Başer
Nuri Özsan

NİĞDE

Hüseyin Avni Göktürk
Ahmed Nuri Kadioğlu
Hasan Hayati Ülkün
Hüseyin Ülkü
Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy
Feyzi Boztepe
Fazıl Erim
Sabri İşbakan
Selâhattin Orhon

RİZE

İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakoğlu
Mehmet Fahri Mete

SAMSUN

Ekrem Anıt
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Ferid Tüzel
Hâdi Uzer

SEYHAN

Sedat Barı
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Cavid Oral
Salim Serçe
Sinan Tekelioğlu
Nurullah İhsan Tolon
Ahmet Topaloğlu
İsmet Uslu
Mehmet Ünal

SİRD

Mehmet Daim Süalp

SİVAS

Etem Erding
M. Nurettin Turgay
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Neemi Arman
Zeki Erataman
F'ethi Mahramlı

TOKAD

Hulûsi Bozbeoğlu
Ahmet Gürkan
Osman Hacıbaloglu
Hasan Kangal
Ömer Sunar

TRABZON

Halit Ağanoglu
Mahmut Goloğlu
Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Ka-
laycioğlu
Selâhattin Karayavuz
Emrullah Nutku
Sami Orberk
Pertev Sanaç
İsmail Şener
Mustafa Reşit Tarak-
cioğlu

TUNCELİ

F'ethi Ülkü

URFA

Hasan Oral

Celâl Öncel
Saim Önhon
Muzaffer Timur
UŞAK
Yusuf Aysal

Orhan Dengiz
Hâcim Yılmaz
VAN
Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş

Hamit Kartal
Kemal Yörükoğlu
YOZGAD
İhsan Aktürel
Hâşim Tathoğlu

Ali Ünlüsoy
ZONGULDAK
Suat Başol
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Reye iştirak etmiyenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Kemal Özçoban
Osman Talu
AĞRI
Kasım Küfrevi
AMASYA
Faruk Çöl
İsmet Olgaç
ANKARA
Muhlis Bayramoğlu
Ömer Bilen
Mümtaz Faik Fenik
Zafer Gökçer
Necmi İnanç
Seyfi Kurtbek
Şeref Kâmil Mengü
ANTALYA

Fatin Dalaman
Attilâ Konuk
Burhanettin Onat (İ.)
Ahmet Tekelioğlu
AYDIN

Cevat Ülkü
BALIKESİR
Mekki Said Esen
Enver Güreli
Halil İmre
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
M. Halûk Timurtaş

BİNGÖL
Necati Aras
Sait Göker
BİTLİS
Selâhaddin İnan
BOLU
Fahri Belen (İ.)
Sabri Çonkar (İ.)
BURDUR
Behçet Kayaalp

BURSA

Raif Aybar
Sadettin Karacabey
İbrahim Öktem
ÇANAKKALE
Bedi Enüstün
İhsan Karasioğlu
Nuri Togay
ÇANKIRI
Celâl Boynuk
Asım Emrem
ÇORUH
Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüsel
ÇORUM
Cevat Köstekçi
Hüseyin' Ortakçioğlu
Kemâl Terzioğlu
DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
A. Hamdi Sancar
DIYARBAKIR
Fikri Arıç
Yusuf Azizoğlu
Mustafa Ekinci
Ragıp Karaosmanoğlu
Halil Turgut
Mehmet Hüsrev Ünal
EDİRNE

Hasan Maksudoğlu
Sabahattin Parsoy
ELÂZİĞ
Hüsnü Göktuğ
Ömer Faruk Sanaç
ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı
Tevfik Şenocak
ERZURUM
Rıfkı Salim Burçak
Abdülkadir Eryurt

ESKİŞEHİR

İsmail Sayın
GAZİANTEP
Abdülkadir Atik
İhsan Daî
Cevdet San
GİRESUN
Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen
Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
Ekrem Ocaklı
Halit ZARBUN
HAKKÂRİ
Übeydullah Seven
HATAY
A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
A. Mithat Kuseyrioğlu
İÇEL
Aziz Köksal

İSTANBUL

Kemal Atay
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nazim Bezmen
Seyfi Gögen
Aleksandros Hacopulos
Lûtfi Kırdar
Naci Kurt
Nadir Nadi
Emin Onat
Nizamettin Âli Sav
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver
Zakar Tarver
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Abdullah Aker
Nebil Sadi Altuğ
Muzaffer Balaban
Sadık Giz
Ekrem Hayri Üstündağ
KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Remzi Çakır
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Kemal Güven
Mehmet Hazer
İbrahim Us
Rıza Yalçın
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Salim Esen
KAYSERİ
Emin Develioğlu
Kâmil Gündeş
KIRKLARELİ

Fikret Filiz
KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı
Tahir Taşer
KOCAELİ

Nüzhet Akın
Ziya Atıç
Hamza Osman Erkan
(İ.)

Sefer Göksel
Cemal Tüzün
KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atade-
mir
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak

Ziyad Ebüzziya
Muhittin Güzelkılınç
Mekki Keskin
Ahmet Koyuncu
Himmet Ölmen
M. Rüştü Özal

KÜTAHYA

Ali Galip Bubik
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
Süleyman Süruri Nasuhoglu
Nihat Haluk Pepeyi
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Esat Doğan
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Kâmil Kırkoğlu
Abdullah Köroğlu
Nuri Ocakcıoğlu
Mehmet Fahri Oral
Hilmi Özbay
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Yunus Muammer Alakant
Şemi Ergin
Adnan Karaosmanoğlu
Melih Koçer
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAS

Ahmet Bozdağ
Ahmet Kadoğlu
Mahmut Karaküçük
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN

Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Abdülkadir Kalav
Cevdet Öztürk
Halim Şatana
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Zeyyat Mandalinci
Nâtik Poyrazoğlu
Akif Sarıoğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Gıyasettin Emre

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Sadettin Ertur
Cavit Kavurmacıoğlu

ORDU

Bekir Baykal
Mehmet Cemil Bengü
Fazlı Ertekin
Memiş Yazıcı

RİZE

Hüseyin Agun
Ahmet Morgil

SAMSUN

Salim Çonoğlu
Abdullah Eker

Rahmi Ozan Gümüşoğlu

Ömer Güriş
Muhittin Özkefeli
Hamdi Tekay
Şükrü Uluçay

SEYHAN

Mustafa Akçalı
Zahit Akdağ
Lûtfi Sezgin

SİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran

SİNOB

Şerafettin Ayhan
M. Vehbi Dayıbaş
Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu
Haşim Tarı
Mühit Tümerkan

SİVAS

Hüseyin Çitil
Ercüment Damalı
Nuri Demirağ
Abdurrahman Doğruyol
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay
Rifat Öçten
Bahattin Örnekol
Ahmet Özel
Memduh Turhan

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz

Ferid Alpiskender
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Baç
Selâhattin Gülüt
Mehmet Şahin
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Sabri Dilek
Osman Turan

TUNCELI

Arslan Bora
Bahri Turgut Okaygün

URFA

Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
Aziz Özbay

UŞAK

Hakkı Gedik

YOZGAD

Danyal Akbel
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu
Numan Kurban

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Hüseyin Balık
Necati Diken
Sabih Duralı
Hakkı Hilâli
Cemal Kıpçak
Nusret Kirişcioğlu

[Münhal Mebusluklar]

Aydın	1
Bursa	1
Kayseri	2
Zonguldak	1
	—
	5

Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı : 541
 Rey verenler : 316
 Kabul edenler : 316
 Reddedenler :
 Müstenkifler :
 Reye katılmayanlar : 220
 Münhal mebusluklar : 5

[Kabul edenler]

AFYON KARAHISAR

Arif Demirer
 Sıtkı Koraltan
 Kemal Özçoban
 Saip Özer
 Hüseyin Tiryakioğlu
 Murad Âli Ülgen
 Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
 Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
 Hâmit Koray
 İsmet Olgaç
 Mustafa Zeren

ANKARA

Âtîf Benderlioğlu
 Ömer Bilen
 Dağistan Binerbay
 Hamdi Bulgurlu
 Osman Şevki Çiçekdağ
 Ramiz Eren
 Muzaffer Ergüder
 Muhlis Ete
 Mümtaz Faik Fenik
 Abdullah Gedikoğlu
 Şeref Kâmil Mengü
 Talât Vasfi Öz
 Fuad Seyhun
 Mümtaz Tarhan
 Âliye Temuçin
 Hâzım Türegün
 Fuad Zincirkıran
ANTALYA
 Kenan Akmanlar

Enver Karan

Asım Okur
 Ahemet Tokuş

AYDIN

Necati Çelim
 Namık Gedik
 Nail Geveci
 Nihat İyriboz
 Etem Menderes
 Zühtü Uray

BALIKESİR

Vacîd Asena
 Esat Budakoğlu
 Mekki Said Esen
 Müteteba İştin
 Halil İmre
 Arif Kalıpsızoğlu
 Ahmet Kocabıykoğlu
 Muharrem Tunçay
 Sırrı Yırcalı
 Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

Talât Oran
 Yümnü Üresin

BİNGÖL

Ekrem Yıldız
BİTLİS
 Nusrettin Barut
 Selâhaddin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinoğlu
 Selâhaddin Baysal
 Mithat Dayıoğlu
 İhsan Gülez
 Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Fethi Çelikbaş
 Hüseyin Çimen
 Mehmet Özbey

BURSA

Sabahattin Çıracıoğlu
 Selim Ragıp Emeç
 Müfit Erküyümcü
 Ağâh Erozan
 Hulûsi Köymen
 Halûk Şaman
 Kenan Yılmaz
 Ali Ferruh Yücel
 Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alpkartal
 Emin Kalafat
 Safaettin Karanakçı
 İhsan Karasioğlu
 Fatın Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
 İbrahim Aydın
 Kenan Çığman
 Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
 Muzaffer Önal
 Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
 Kemal Biberöğlu
 Yakup Gürsel
 Şevki Gürses
 Ali Rıza Kılıçkale

Baha Koldaş
 Cevat Köstekçi
 Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
 Ali Çobanoğlu
 İsmail Hadımlıoğlu
 Osman Ongan
 Refet Tavaslıoğlu

DIYARBAKIR

Ragıp Karaosmanoğlu
 Eyüp Şahin
 İhsan Hamit Tiğrel

EDİRNE

Mehmet Enginün
 Cemal Köprülü
 Rükneddin Nasuhioğlu
 Sabahattin Parsoy
 Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Suphi Ergene
 Ömer Faruk Sanaç
 Selâhaddin Toker
 Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Sadık Perinçek
 Mustafa Rahmi Sanalan
 Tevfik Şenocak
 Veysel Varol

ERZURUM

Bahadır Dülger
 Sabri Erduman
 Hâmid Şevket İnce
 Rıza Topcuoğlu

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

Salih Fuad Keçeci
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Hicri Sezen
Kemal Zeytinoglu
GAZIANTEB

Ekrem Cenani
Samih İnal
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Salâhattin Ünlü
GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Doğan Köymen
Adnan Tüfekcioğlu
GÜMÜŞANE

İsmail Hakkı Baykal
Sabri Özcan San
Halis Tokdemir
Halit Zarbun
HATAY

Abdullah Cilli
Şekip İnal
Şemsettin Mursaloğlu
Celâl Ramazanoğlu
Şevket Sarıcalı
İÇEL

Rüştü Çetin
Yakup Çukuroğlu
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Ünal
İSPARTA

İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola
Zühtü Hilmi Velibese
İSTANBUL

Faruk Nafiz Çamlıbel
Hâdi Hüsman
Ziya Köktürk
Fuad Köprülü
Adnan Menderes
Mükerrem Sarol
Nizamettin Âli Sav

Zeki Rıza Sporel
Füruzan Tekil
Nazlı Tılabar
Ahmet Topcu
Celâl Türkgeldi
Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut
İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Cihad Baban
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Arif Güngören
Osman Kapani
Rauf Onursal
Halûk Ökeren
Nuriye Pınar
Mehmet Ali Sebük
Abidin Tekön
KASTAMONU

Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Muzaffer Âli Mühto
Nazifi Şerif Nabel
Ali Muzaffer Tanöver
Ziya Termen
KAYSERİ

Fikri Apaydın
Osman Nuri Deniz
Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu
İbrahim Kirazoğlu
KIRKLARELİ

Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Mahmut Erbil
Fikret Filiz
KIRŞEHİR
Osman Alişiroğlu
Ahmet Bilgin
Mehmet Mahmudoğlu
KOCAELİ

Ekrem Alican
Hamdi Başak
Selâmi Dinçer
Turan Güneş

Kâzım Meriç
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım
KONYA
Hidayet Aydın
Mustafa Bağrıaçık
Remzi Birand
Abdi Çilingir
Reyhan Gökmenoğlu
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
Halil Özyörük
Sabahattin Sönmez
KÜTAHYA

Ahmet Kavuncu
Osman Özbilen
İhsan Şerif Özgen
MALATYA
Nuri Ocakcioğlu
MANİSA

Yunus Muammer Ala-
kant
İlîkmet Bayur
Hayri Büke
Fevzi Lûtfi Karaos-
manoğlu
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu
Muhlis Tümay
MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Nedim Ökmen
Mazhar Özsoy
MARDİN
Bahaettin Erdem
Reşit Kemal Timuroğlu
MUĞLA

Turan Akarca
Yavuz Başer
Zeyyat Mandalıncı
Nâtik Poyrazoğlu
NİĞDE
Ahmed Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacıoğlu
Hasan Hayati Ülkün
Hüseyin Ülkü
Zihni Üner
ORDU
Fazıl Erim

Sabri İşbakan
Memiş Yazıcı
RİZE
İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakoğlu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
SAMSUN

Ekrem Amt
Salim Çonoğlu
Abdullah Eker
Rahmi Ozan Gümüş-
oğlu
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Ferid Tüzel
SEYHAN

Zahit Akdağ
Sedat Barı
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Cavid Oral
Sinan Tekelioğlu
Nurullah İhsan Tolon
Ahmet Topaloğlu
İsmet Uslu
Mehmet Ünal
SIVAS

Etem Erdineç
Nurettin Ertürk
Rifat Öçten
M. Nurettin Turgay
Hüseyin Yüksel
TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender
Necmi Arman
Zeki Erataman
Fethi Mahramlı
TOKAD

İhsan Bağ
Hulûsi Bozbeyoğlu
Ahmet Gürkan
Osman Hacıbalıoğlu
Hasan Kangal
Ömer Sunar
Mehmet Şahin

TRABZON
Halit Ağanoğlu

Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Ka-
laycıoğlu
Selâhattin Karayavuz
Emrullah Nutku
Sami Orberk
Pertev Sanag
İsmail Şener
Mustafa Reşit Tarak-
cıoğlu

TUNCELİ
Fethi Ülkü
URFA
Feridun Ergin
Hasan Oral
Celâl Öncel
Saim Önhon
Muzaffer Timur
UŞAK
Yusuf Aysal

Orhan Dengiz
Hâcim Yılmaz
VAN
Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş
Kemal Yörükoğlu
YOZGAD
İhsan Aktürel
Talât Alpay
Numan Kurban

Hâşim Tathoğlu
Ali Ünlüsoy
ZONGULDAK
Hüseyin Balık
Suat Başol
Necati Diken
Cemal Kıpçak
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Reye iştirak etmeyenler]

AFYON KARAHİSAR
Rıza Çerçel
Osman Talu
AĞRI
Kasım Küfrevi
Nimet Sümer
AMASYA
Faruk Çöl
ANKARA
Muhlis Bayramoğlu
Zafer Gökçer
Necmi İnang
Seyfi Kurtbek
ANTALYA
Fatin Dalaman
Attilâ Konuk
Burhanettin Onat (İ.)
Ahmet Tekelioğlu
AYDIN
A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü
BALIKESİR
Enver Güreli
Ahmet Karagür
Yahya Pelvan
M. Halûk Timurtaş
BİLECİK
İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
BİNGÖL
Necati Aras
Sait Göker
BOLU
Fahri Belen (İ.)
Sabri Çonkar (İ.)
Ahmet Hati

BURDUR
Behçet Kayaalp
BURSA
Raif Aybar
Muhlis Erdener
Sadettin Karacabey
İbrahim Öktem
ÇANAKKALE
Bedi Enüstün
Servet Sezgin
Nuri Togay
ÇANKIRI
Celâl Boynuk
Asım Emrem
ÇORUH
Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüşel
ÇORUM
Hüseyin Ortakçioğlu
DENİZLİ
Mustafa Gülcügil
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
A. Hamdi Sancar
DİYARBAKIR
Fikri Arıç
Yusuf Azizioğlu
Mustafa Ekinci
Halil Turgut
Mehmet Hüsrev Ünal
EDİRNE
Hasan Maksudoğlu
ELÂZİĞ
Hüsnü Göktuğ
ERZİNCAN
Hüsnü Çanakçı

ERZURUM
İshak Avni Akdağ
Rıfki Salim Burçak
Zeki Çavuşoğlu
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Hasan Numanoğlu
Cemil Önder
Esat Tuncel
ESKİŞEHİR
İsmail Sayın
GAZİANTEP
Abdülkadir Atik
İhsan Daî
Cevdet San
GİRESUN
Tahsin İnang
Abdullah İzmen
Mazhar Şener
GÜMÜŞANE
Zeki Başağa
Ekrem Ocaklı
HAKKÂRİ
Übeydullah Seven
HATAY
A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlu
A. Mithat Kuseyrioğlu
İÇEL
Aziz Köksal
İSTANBUL
Kemal Atay
Necmi Ateş
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nazim Bezmen
Ali Fuad Cebesoy

Seyfi Gögen
Aleksandros Hacopulos
Lûtfi Kırdar
Naci Kurt
Nadir Nadi
Emin Onat
Hanri Soriano
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver
Zakar Tarver
Tahsin Yazıcı
İZMİR
Abdullah Aker
Nebil Sadi Altuğ
Muzaffer Balaban
Necdet İncekara
İlhan Sipahioğlu
Behçet Uz (V.)
Ekrem Hayri Üstündağ
KARS
Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Remzi Çakır
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Kemal Güven
Mehmet Hazer
İbrahim Us
Rıza Yalçın
Ali Yeniaras
KASTAMONU
Salim Esen
Muzaffer Kuşakçioğlu
KAYSERİ
Emin Develioğlu
Hakkı Kurler
Ömer Mart (İ.)

KIRKLARELİ

Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı

Tahir Taşer

KOCAELİ

Nüzhet Akın

Ziya Atıg

Hamza Osman Erkan

(İ.)

Sefer Göksel

Cemal Tüzün

KONYA

Abdürrahman Fahri

Ağaoğlu

Hamdi Ragıp Atademir

Tevfik Fikret Baran

Sıtkı Salim Burçak

Ziyad Ebüzziya

Muhittin Güzelkılınç

Mekki Keskin

Ahmet Koyuncu

M. Rüştü Özal

KÜTAHYA

Ali Galip Bubik

Ahmet İhsan Gürsöy

Süleyman Süruri Na-

suhoğlu

Nihat Haluk Pepeyi

İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Esat Doğan

Ahmet Fırat

İsmet İnönü

Mehmet Kartal

Kâmil Kırıkoğlu

Abdullah Köroğlu

Mehmet Fahri Oral

Hilmi Özbay

Mehmet Zeki Tulunay

Tevfik Ünsalan

Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu

Şemi Ergin

Adnan Karaosmanoğlu

Melih Koçer

Sudi Mihçioğlu

MARAS

Ahmet Bozdağ

Ahmet Kadoğlu

Mahmut Karaküçük

Rəmzi Öksüz

MARDİN

Etem Aybar

Abdürrahman Bayar

Abdülkadir Kalav

Cevdet Öztürk

Halim Şatana

MUĞLA

Nuri Özsan

Akif Sarıoğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu

Şefik Çağlayan

Gıyasettin Emre

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan

Sadettin Ertur

Hüseyin Avni Göktürk

ORDU

Refet Aksoy

Bekir Baykal

Mehmet Cemil Bengü

Feyzi Boztepe

Fazlı Ertekin

Selâhattin Orhon

RİZE

Hüseyin Agun

SAMSUN

Ömer Güriş

Muhittin Özkefeli

Hamdi Tekay

Şükrü Uluçay

Hâdi Uzer

SEYHAN

Mustafa Akçalı

Salim Serçe

Lûtfi Sezgin

SİİRD

Suat Bedük

Baki Erden

Veysi Oran

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Şerafettin Ayhan

M. Vehbi Dayıbaş

Nuri Sertoğlu

Server Somuncuoğlu

Haşim Tarı

Muhit Tümerkan

SİVAS

Hüseyin Çitil

Ercüment Damalı

Nuri Demirağ

Abdürrahman Doğruyol

Şevki Ecevit

Kâzım Oskay

Bahattin Örnekol

Ahmet Özel

Memduh Turhan

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz

Samim Yücedere

TOKAD

Selâhattin Gülüt

Yusuף Ulusoy

TRABZON

Sabri Dilek

Mahmut Goloğlu

Osman Turan

TUNCELİ

Arslan Bora

Bahri Turgut Okaygün

URFA

Feridun Ayal

Mehmet Hatiboğlu

Aziz Özbay

UŞAK

Hakkı Gedik

VAN

Hamit Kartal

YOZGAD

Danyal Akbel

Mahmut Ataman

Ömer Lûtfi Erzurum-

luoğlu

ZONGULDAK

Sebati Ataman

Sabih Duralı

Hakkı Hilâleci

Nusret Kirişcioğlu

[Münhal Mebusluklar]

Aydın	1
Bursa	1
Kayseri	2
Zonguldak	1

Devre : X
İçtima : F.

S. SAYISI : 12

Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları ((1/9)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2766

9 . III . 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 6 . III . 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe lâyihası ve ilâşikleriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

Teşkilâtı Esasiye Kanununun 89 ve İl İdaresi Kanununun 1 nci maddesine dayanan idare taksimatımız; vilâyet, kaza ve nahiye olarak kademelenmiş bulunmaktadır.

Cumhuriyet devrine kadar muhtelif safhalar arz eden idare taksimatımızın Cumhuriyeti mütaakıp bugüne kadar geçirdiği değişikliklere bir göz atacak olursak hepsinde halka hizmetin bir prensip olarak kabul edildiği görülür.

Bilhassa kaza ve nahiye adedleri üzerinde görülen bâriz yükselmelerde; âmme hizmetlerini görmekle mükellef organların, halkın yakınına götürüldüğü ve bu suretle de bu konudaki ana prensibin uygulanması bahsinde hayli de ileri gidilmiş olduğu müşahede edilir.

Memleketteki demiryolu, liman ve şoselerin çoğalması ,hava yollarının geniş miqyasta faaliyete geçmesi, ekonomik gelişme neticesi sınai merkezlerin vücut bulması, zaman mefhumunun hakiki kıymetini almış olması, sosyal ve kültürel yönlerden ileriye doğru mütemadi bir akış görülmesi, köylerimizin kültür alanında geniş bir ufku açılması ve hulâsa; memleketin her sahasında bir tekevvünün yer alması, bu gelişmeye muvazi olarak idare taksimatımızda zaman zaman değişiklikler ve ilâveler yapılmasını zaruri kılmaktadır.

Tam bir âmme hizmeti müessesesi olan kazaların bugüne kadar çoğalması yolunda yapılan çalışmalara yerinde hız verilmiş bulunmaktadır.

Kazalarımızı çoğaltmak gayreti; malî imkânlar çerçevesinde daima yerini muhafaza etmekle beraber, mevcut kazalarımıza da bir göz atmak, onların inkişafını takibetmek ve bu gelişmenin hazırladığı ihtiyaçları da cevaplandırmak gerekmektedir.

Memleketimizin gelişme alanında kaydettiği ilerlemeler, bâzı kaza merkezlerimizde ehemmiyetli tesirler yaparak onun iktisadi durumunu kuvvetlendirmekte ve buna muvazi olarak da kültür ve imar ve diğer sahalarda yeni yeni hamleler kaydedilmektedir.

Yukarda kısaca temas ettiğimiz tesirlerle, bölgesinde idari sınırları dışına çıkarak, iktisadi bir sınır çizen ve bu suretle de bulunduğu idari kademenin yapabildiği hizmetler üstünde yeni yeni hiz-

metler bekliyen bazı kazalarımızın bu durumlarını ele almak ve işi vilâyet konusu içerisinde mütalâa etmek faydalı görülmüştür.

Bu maksatla; 15 000 nüfuslu Adıyaman Kasabasında ağır ceza mahkemesi, trahom dispanseri, sağlık, sıtma, frengi mücadele teşkilâtı, tütün depoları, tekell müdürlüğü, zirai kooperatif, orta okulu Ziraat Bankası teşkilâtı olup ticari ve sınai sahasında; üstün bir varlık gösteren ve bu durumu ile de; ileride işgal etmekte olduğu kademelerin teşkilât imkânları dışında yeni bir imkâna kavuşmanın zorlayışı ile karşı karşıya bulunan bu kaza da ilişik (1) sayılı cetvelde adları yazılı (4) kaza, (15) nahiye, (292) köyü, (168 498) nüfusu ihtiva etmek üzere tahminen (8 087) km². yüz ölçüsünde (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması uygun görülmüş ve ilişik kanun lâyihası bu maksatla hazırlanmıştır.

Malatya Vilâyetinin Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla kurulacak Vilâyetin Özel İdaresine ait kısmın esbabı mucibe lâyihası

1329 tarihli İdareî Umumiyei Vilâyat Kanununun halen mer'î hususî idarelere mütedair hükümlerinde yeniden tesis edilen vilâyetlerde özel idare hükmi şahsiyetinin kurulmasına mütalâa umumi ve sarîh hükümler mevcut bulunmadığından tasarıya hususî mahiyette olmak üzere muvakkat 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddeler eklenmiştir.

İdareî Umumiyei Vilâyat Kanununa müzeyyel 19 Haziran 1335 tarihli Kararnamenin 1 nci maddesinde muvakkat komisyonun ne şekilde kurulacağı gösterilmiş ise de, yeniden kurulacak olan vilâyetlerde bu hususta yapılacak muameleden bahsolunmamıştır.

Tasarıda bu boşluk doldurulmuş, Kararnamenin neşri tarihinde İdare Heyetlerinden bulunan müntehap âzalar Vilâyet İdaresi ve bilâhara da neşrolunan İller İdaresi Kanuniyle İdare Heyetlerinden kaldırılmış bulunduğundan tasarının muvakkat 4 nci maddesinde İdare Heyetleri bugünkü durumlarıyla mütalâa olunmuştur.

**Kurulacak bir vilâyet için gider masrafı
(Bir yıllık)**

Maaşlar	335 400
Ücret	18 300
Çocuk zammı	27 890
Emekli keseneği karşılığı	28 956
Temsil ödeneği	2 100
Hâkim ödeneği	12 650
Yakacak zammı	
Kira ayda (2 000) lira hesabiyle	24 000
Kırtasiye (200) lira hesabiyle	2 400
Döşeme demirbaş, her daire için (4 000) lira	48 000
Öteberi her daire için (50) lira hesabiyle	600
Her daire için (100) lira hesabiyle aydınlatma	1 200
Her daire için (400) lira hesabiyle yakacak	4 000
Yolluk	7 292

Genel toplam 512 788

[2] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Maaş	Aylık	Yıllık	Yekün
<i>İçişleri Vekâleti</i>						
3	Vali	1	100	750	9 000	
5	» muavini	1	80	550	6 600	
8	Hukuk işleri müdürü	1	50	350	4 200	
8	Nüfus müdürü	1	50	350	4 200	
8	(Seferberlik müdürü	1	50	350	4 200	
11	Maliyet memuru	1	30	225	2 700	
10	Nüfus başkâtibi	1	35	250	3 000	
11	Tahrirat kâtibi	1	30	225	2 700	
12	» »	1	25	200	2 400	
12	Evrak memuru	1	25	200	2 400	
12	» »	1	25	200	2 400	
12	İdare heyeti kâtibi	1	25	200	2 400	
12	Nüfus kâtibi	1	25	200	2 400	
						<u>48 600</u>

Adalet Vekâleti

4	Ağır ceza mahkemesi reisi	1	90	625	7 500	
5	Cumhuriyet Müddeiummumisi	1	80	550	6 600	
8	(Sulh hâkimi	1	50	350	4 200	
6	Ceza hâkimi	1	70	475	5 700	
9	Sorgu hâkimi	1	40	300	3 600	
7	Hukuk hâkimi	1	60	400	4 800	
9	Sulh hâkimi	1	40	300	3 600	
11	Hâkim namzedi	6	30	225	16 200	
10	(Hukuk başkâtibi	1	35	250	3 000	
10	Ceza »	1	35	250	3 000	
12	(Ceza evi müdürü	1	25	200	2 400	
11	Hukuk kâtibi	1	30	225	2 700	
12	Zabıt »	1	25	200	2 400	
13	Zabıt kâtibi	3	20	175	6 300	
13	» »	1	20	175	2 100	
14	» »	1	15	150	1 800	
13	Ceza evi kâtibi	1	20	175	2 100	
14	Mübaşir	5	15	150	9 000	
12	İcra memuru	1	25	200	2 400	
						<u>89 400</u>

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Maaş	Aylık	Yıllık	Yekûnı
<i>Maliye Vekâleti</i>						
8	Defterdar	1	60	400	4 800	
11	Saymanlık müdürü	1	35	250	3 000	
9	Gelir müdürü	1	40	300	3 600	
8	Hazine avukatı	1	50	350	4 200	
12	Gelir kontrol memuru	1	25	200	2 400	
14	Saymanlık kâtibi	1	15	150	1 800	
12	Saymanlık memuru	1	25	200	2 400	
12	Saymanlık kâtibi	1	25	200	2 400	
13	Veznedar	1	25	200	2 400	
12	Tahakkuk servis şefi	1	25	200	2 400	
12	Vergi memuru	1	25	200	2 400	
13	Vergi memuru yardımcısı	1	20	175	2 100	
12	Tahsilât servis şefi	1	25	200	2 400	
14	Evrak memuru	1	15	150	1 800	
13	Millî Emlâk memuru	1	20	175	2 100	
14	Tahsildar	3	15	450	5 400	
						45 600

Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti

6	Sağlık müdürü	1	70	475	5 700	
10	Hükümet tabibi	1	35	250	3 000	
13	Sağlık kâtibi	1	20	175	2 100	
13	Sağlık kâtibi	1	20	175	2 100	
13	Sağlık memuru	1	20	175	2 100	
13	»	1	20	175	2 100	
13	Elbe	1	20	175	2 100	
13	»	2	20	175	4 200	
14	»	2	20	175	4 200	
13	Sağlık memuru	1	15	150	1 800	
13	»	1	20	175	2 100	
13	»	2	20	175	4 200	
						93 600

Bayındırlık Vekâleti

7	Bayındırlık müdürü	1	60	400	4 800	
9	Mühendis	1	40	300	3 600	
12	Fen memuru	1	25	200	2 400	
						10 800

Millî Eğitim Vekâleti

7	Millî eğitim müdürü	1	60	400	4 800	
---	---------------------	---	----	-----	-------	--

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Maas	Aylık	Yıllık	Yekân
11	Millî eğitim müfettişi	1	30	225	2 700	
14	» » kâatibi	1	15	150	1 800	
14	» » »	1	15	150	1 800	
12	Teknisiyen	1	25	200	2 400	

13 500

Tarım Vekâleti

9	Veteriner müdürü	1	40	300	3 600	
11	Merkez veteriner	1	30	225	2 700	
11	» »	1	30	225	2 700	
13	Sağlık memuru.	1	20	175	2 100	
13	Sağlık kâatibi	1	20	175	2 100	
7	Ziraat mücadele müdürü	1	60	400	4 800	
12	Mücadele teknisiyeni	2	25	200	4 800	
13	Ziraat öğretmeni	1	20	175	2 100	
13	» »	1	20	175	2 100	
13	» »	1	20	175	2 100	
14	Stajyer	2	15	150	3 600	
14	Kâtip	1	15	150	1 800	
12	Ziraat memuru	1	25	200	2 400	

36 900

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

10	Tapu sicil muhafızı	1	35	250	3 000	
12	» » muavini	1	25	200	2 400	

5 400

Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü

9	Toprak ve iskân müdürü	1	40	300	3 600	
14	» » » memuru	1	15	150	1 800	

5 400

Emniyet Genel Müdürlüğü

8	Emniyet müdürü	1	50	350	4 200	
9	Başkomiser	1	40	300	3 600	
10	Komiser	3	35	250	9 000	
13	Polis memuru	10	20	175	21 000	
13	Muamele memuru	3	20	175	6 300	
13	Polis memuru	1	20	175	2 100	

46 200

Umumi yekân 335 400

[3] SAYILI CETVEL

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret	Yıllık	Genel toplam
<i>İçişleri Vekâleti</i>				
Dağıtıcı	1	75	900	
Vilâyetler hademesi	2	50	1 200	
			2 100	2 100
<i>Adalet Vekâleti</i>				
Hademe	1	50	600	
Başgardiyân	1	125	1 500	
Gardiyân	2	75	1 800	
»	2	75	1 800	
»	1	75	900	
			6 600	6 600
<i>Maliye Vekâleti</i>				
Daktilo	1	75	900	
Bekçi	1	75	900	
Hademe	2	75	1 800	
			3 600	3 600
<i>Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti</i>				
Hademe	2	50	1 200	
			1 200	1 200
<i>Tarım Vekâleti</i>				
Hademe	1	50	600	
Makiniist	1	100	1 200	
Hademe	1	50	600	
			2 400	2 400
<i>Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü</i>				
Hademe	1	50	600	
			600	600
<i>Millî Eğitim Vekâleti</i>				
Hademe	1	50	600	
			600	600

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret	Yıllık	Genel toplam
<i>Emniyet Genel Müdürlüğü</i>				
Hademe	1	50	600	
			600	600
<i>Toprak ve İskân Genel Müdürlüğü</i>				
Hademe	1	50	600	
			600	600
GENEL TOPLAM				18 300

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye Encümeni
Esas No. 1/9
Karar No. 5

27 . V . 1954

Yüksek Reisliğe

Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasının-
da (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurul-
ması hakkındaki kanun lâyihası, Dahiliye Veki-
linin iştirakiyle encümenimizde görüşüldü :

Hükümet gerekçesindeki mucip sebepler en-
cümenimizde de yerinde görülmüş ve lâyiha ta-
dilen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi
buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye Encümeni Reisi Reis Vekili
Edirne Ankara
R. Nasuhioğlu *Â. Benderlioğlu*

Mazbata Muharriri
İzmir
P. Arat

Bursa
A. Erozan

İsparta
T. Tola

Kütahya
H. N. Pepeyi

Uşak
Y. Aysal

İzmir
R. Onursal

Ordu
F. Boztepe

Kâtip
Kocaeli
S. Yalım

Gümüşane
İ. H. Baykal

Muğla
Y. Başer

Samsun
M. Özkefeli

Çoruh
Z. Ural

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/9
Karar No. 11

27 . V . 1954

Yüksek Reisliğe

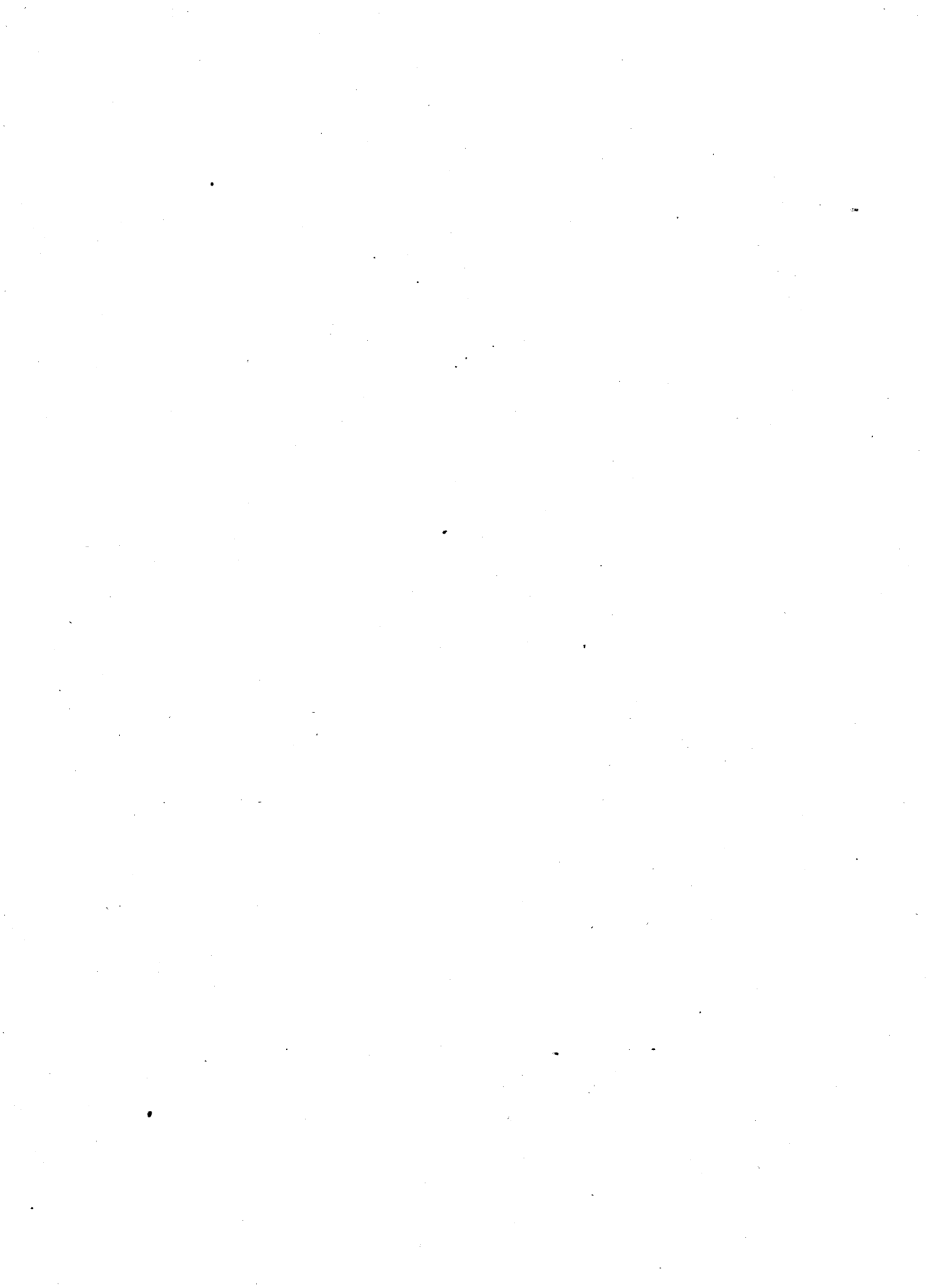
Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman kazasında (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 9 . III . 1954 tarihli ve 71/2766 sayılı tezkeresiyle sunulan kanun lâyihası Dahiliye Encümeni mazbatası ile birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Dahiliye Vekili ve Maliye Vekâleti mümessili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Lâyihanın sevkını mucip sebepler Hükümet gerekçesinde etrafiyle arz ve izah edilmiş olmakla beraber Encümenimizde alınan izahattan anlaşıldığı üzere merkezi (Adıyaman) olmak (4) kaza (15) nahiye ve (292) köyü ihtiva etmek üzere (Adıyaman) adıyla bir vilâyet kurulması hakkındaki kanun lâyihası encümenimizde de yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş birinci, ikinci maddeler ile muvakkat birinci ve ikinci maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen muvakkat üçüncü ve dördüncü maddeler kelime değişikliği yapılmak suretiyle muvakkat 5, 6 ve 7 nci maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Üçüncü madde Dahiliye Encümeninin tadili ve dördüncü madde ise Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Lâyiha müstaceliyetle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.
Bursa	Balıkesir
K. Yılmaz	H. İmre
Mazbata Muharriri	
İstanbul	Afyon K.
H. Hüsman	M. A. Ülgen
Ankara	Aydın
M. Tarhan	Z. Uray
Balıkesir	Çankırı
M. H. Timurtaş	İ. Uygur
Çorum	Eskişehir
Y. Gürsel	M. Başkurt
İçel	Kırklareli
İ. Gürgen	Ş. Bakay
Kocaeli	Mardin
E. Alican	A. Bayar
Muğla	Muğla
N. Özsan	N. Poyrazoğlu
Ordu	Rize
R. Aksoy	H. Agun
Seyhan	Seyhan
S. Barı	N. Tolon
Tekirdağ	Tokad
İ. H. Akyüz	İ. Baç

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında kanun lâyhası

MADDE 1. — İlişik (1) sayılı cetvelde gösterildiği veçhile Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazası kaldırılarak merkezi Adıyaman olmak ve yine Malatya Vilâyetine bağlı (Besni) ve (Kâhta) kazaları ile yeni kurulmuş olan (Gerger) Kazasını ihtiva etmek üzere (Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurulmuş ve eski Adıyaman Kazasını ihtiva eden nahije ve köyler Adıyaman Vilâyetinin merkez kazasına bağlanmıştır.

MADDE 2. — İlişik (2) sayılı cetvelde derece, aylık ve sayıları gösterilen kadrolar, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin ilgili kısımlarına eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — İlişik (3) sayılı cetvelde gösterilen kadrolar 1954 malı yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (D) işaretli cetvelin ilgili kısımlarına eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Kurulması kabul edilen bu vilâyetin aylık, ücret ve giderleri 1954 yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmındaki (425) nci (Vilâyet ve kaza teşkili masrafları) faslına konulan tahsisattan gerekli görülecek miktarları sözü geçen (A/1) işaretli cetvelin ilgili tertiplerine nakletmeye Maliye Vekili salâhiyettardır.

MUVAKKAT MADDE 3. — 5670 sayılı Kanunun 1 nci ek maddesinin son fıkrasına göre Vilâyet Genel Meclisi seçimi yapılır. Seçim giderleri bir defaya mahsus olmak üzere Umumi Muvazeneden yardım suretiyle verilir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Vilâyet Genel Meclisince Daimî Encümen seçilinceye kadar vazife görecek olan Muvakkat Encümen, Valinin riyaseti altında vilâyet merkezi belediye meclisince umumi meclis âzaliği vasıflarını haiz olanlar meyanından kanuni adedde intihab edilecek kimselerden terekkübeder.

MUVAKKAT MADDE 5. — Adıyaman Vilâyetine bağlanan Kazalara ait özel idareye

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Malatya Vilâyetine bağlı Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla yeniden bir Vilâyet kurulması hakkında Kanun

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümetin Muvakkat 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümetin Muvakkat 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Adıyaman Vilâyeti dâhilinde bulunan Kazaların Adıyaman Vilâyetindeki İl Genel Meclisi üyeleri Adıyaman Vilâyetinin İl Genel Meclisini teşkil ederler.

MUVAKKAT MADDE 4. — Kanunun yürürlüğe girmesini mütaakip bir hafta içinde İl Genel Meclisi toplanarak Daimî Encümen seçimini yapar ve Bütçeyi tanzim eder.

MUVAKKAT MADDE 5. — Hükümetin Muvakkat 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Malatya Vilâyetine bağı Adıyaman Kazasında
(Adıyaman) adıyla yeniden bir vilâyet kurul-
ması hakkında kanun lâyihası*

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümetin muvakkat 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümetin muvakkat 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Adıyaman Vilâyeti dâhilinde bulunan kazaların Malatya Vilâyetindeki İl Genel Meclisi üyeleri Adıyaman Vilâyetinin İl Genel Meclisini teşkil ederler.

MUVAKKAT MADDE 4. — Kanunun yürürlüğe girmesini mütaakıp bir hafta içinde İl Genel Meclisi toplanarak Daimî Encümen seçimini yapar ve bütçeyi ve kadroyu tanzim eder.

MUVAKKAT MADDE 5. — Hükümetin muvakkat 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Da. E.

mütaallik bilûmum tahakkukat ve tahsilât ve bakaya hesaplarının, Adıyaman Vilâyetinin kurulduğu tarihten itibaren Malatya Vilâyeti Özel İdaresi emvalinden düşülerek bu husustaki kuyudat ve teferrüatıyla birlikte Adıyaman Vilâyetine devrolunur.

MUVAKKAT MADDE 6. — Adıyaman Vilâyetinin teşekkülü tarihinden itibaren bu vilâyete bağlanan kazaların özel idarelerince tahakkuk ettirilip tahsil edilen paralar bu kazalarda muvakkat hesaplarda toplanarak Adıyaman Valisinin vereceği tediye emrine müsteniden sarfolunur.

MUVAKKAT MADDE 7. — Malatya Vilâyeti Özel İdare kadrosunda olup Adıyaman Vilâyetine bağlanan kazalarda çalışan özel idare memur ve müstahdemleri kadroları ile Adıyaman Vilâyeti Özel İdaresine geçerler. Adıyaman Vilâyeti Umumi Meclisince Vilâyet bütçesi yapılıp meriyete girinceye kadar memur ve müstahdemlere ait maaş ve ücretler mahsubu talâhare yapılmak üzere Malatya Vilâyetince tediyesine devam olunur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	
Devlet Vekili	Adliye Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
<i>K. Yılmaz</i>	<i>E. Menderes</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
	<i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili	Nafia Vekili
<i>R. S. Burçak</i>	<i>K. Zeytinoğlu</i>
İkt. ve Ticaret Vekili	Sih. ve İç. Mua. Vekili
	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
	<i>N. Ökmen</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
	<i>H. Erkmen</i>
İşletmeler Vekili	
<i>S. Yırcalı</i>	

MUVAKKAT MADDE 6. — Hükümetin Muvakkat 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 7. — Hükümetin Muvakkat 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun 1 Ocak 1955 tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Hükümetin 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MUVAKKAT MADDE 6. — Hükümetin muvakkat 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 7. — Hükümetin muvakkat 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dahiliye Encümeninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

(Adıyaman Vilâyeti)

Kazalar Aded	Nahiyeler Aded	Köyler Aded	Nüfusu Aded
4	15	292	168 498

Adıyaman Kazasında (Adıyaman) adıyla kurulan Vilâyete bağlanan kaza, nahiye ve köyler

Alındığı Vilâyet	Bağlandığı Vilâyet	Kazanın Adı	Nahiye'nin Adı	Köy Aded	1950 Nüfus sayımına gö- re nüfusu
<i>Merkez Kazası</i>					
Malatya	Adıyaman	Eski Adıyaman Merkez Kazası		25)	
>	>	>	Akpınar	13)	
>	>	>	Çalgan	15)	54 367
>	>	>	Samsat	19)	
>	>	>	Kuyucak	17)	
>	>	>	Koçalı	15)	
				104	54 367
<i>Besni Kazası</i>					
Malatya	Adıyaman	Besni	Merkez	14)	
>	>	>	Tut	11)	
>	>	>	Belveren	9)	
>	>	>	Keysun	18)	57 898
>	>	>	Perveri	9)	
>	>	>	Suvarlı	10)	
				71	57 898
<i>Gerger Kazası</i>					
Malatya	Adıyaman	Gerger	Merkez	21)	
>	>	>	Taraksu	16)	16 391
				37	16 391
<i>Kâhta Kazası</i>					
Malatya	Adıyaman	Kâhta	Merkez	26)	
>	>	>	Alut	9)	
>	>	>	Sincik	11)	39 842
>	>	>	Tokaris	10)	
>	>	>	Narince	24)	
				80	39 842
Umumi yekûn				292	168 498

[2] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
<i>İçişleri Vekâleti</i>				12	Saymanlık kâtibi	1	25
3	Vali	1	100	13	Veznedar	1	25
5	Vali muavini	1	80	12	Tahakkuk servis şefi	1	25
8	Hukuk işleri müdürü	1	50	12	Vergi memuru	1	25
8	Nüfus müdürü	1	50	13	Vergi memuru yardımcısı	1	20
8	Seferberlik müdürü	1	50	12	Tahsilât servis şefi	1	25
11	Maiyet memuru	1	30	14	Evrak memuru	1	15
10	Nüfus başkâtibi	1	35	13	Millî emlak memuru	1	20
11	Tahrirat kâtibi	1	30	14	Tahsildar	3	15
12	» »	1	25	<i>Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti</i>			
12	Evrak memuru	1	25	6	Sağlık müdürü	1	70
12	» »	1	25	10	Hükümet tabibi	1	35
12	İdare kurulu kâtibi	1	25	13	Sağlık kâtibi	1	20
12	Nüfus kâtibi	1	25	13	Sağlık kâtibi	1	20
<i>Adalet Vekâleti</i>				13	Sağlık memuru	1	20
4	Ağır ceza mahkemesi reisi	1	90	13	Sağlık memuru	1	20
5	Cumhuriyet müddeiumumisi	1	80	13	Ebe	2	20
8	Sulh hâkimi	1	50	13	Ebe	2	20
6	Ceza »	1	70	14	Ebe	1	15
9	Sorgu »	1	40	13	Sağlık memuru	1	20
7	Hukuk »	1	60	13	Sağlık memuru	2	20
9	Sulh »	1	40	<i>Bayındırlık Vekâleti</i>			
11	Hâkim namzedi	6	30	7	Bayındırlık müdürü	1	60
10	Hukuk Başkâtibi	1	35	9	Mühendis	1	40
10	Ceza »	1	35	12	Fen memuru	1	25
12	» evi müdürü	1	25	<i>Millî Eğitim Vekâleti</i>			
11	Hukuk kâtibi	1	30	7	Millî Eğitim müdürü	1	60
12	Zabit »	1	25	11	Millî Eğitim müfettişi	1	30
13	» »	3	20	14	Millî eğitim kâtibi	1	15
13	» »	1	20	14	Millî eğitim kâtibi	1	15
14	» »	1	15	12	Teknisiyen	1	25
15	Ceza evi kâtibi	1	20	<i>Tarım Vekâleti</i>			
14	Mübaşir	5	15	9	Veteriner müdürü	1	40
12	İcra memuru	1	25	11	Merkez veteriner	1	30
<i>Maliye Vekâleti</i>				11	Merkez veteriner	1	30
8	Defterdar	1	60	13	Sağlık memuru	1	20
11	Saymanlık müdürü	1	35	13	Sağlık kâtibi	1	20
9	Gelir müdürü	1	40	7	Ziraat mücadele müdürü	1	60
8	Hazine avukatı	1	50	12	Mücadele teknisiyeni	2	25
12	Gelir kontrol memuru	1	25	13	Ziraat öğretmeni	1	20
14	Saymanlık kâtibi	1	15				
12	Saymanlık memuru	1	25				

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
13	Ziraat öğretmeni	1	20	<i>Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü</i>			
13	Ziraat öğretmeni	1	20	9	Toprak ve iskân müdürü	1	40
14	Stajyer	2	15	14	Toprak ve iskân memuru	1	15
14	Kâtip	1	15	<i>Emniyet Genel Müdürlüğü</i>			
12	Ziraat memuru	1	25	8	Emniyet müdürü	1	50
<i>Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü</i>				9	Başkomiser	1	40
10	Tapu sicil muhafızı	1	35	10	Komiser	3	35
12	Tapu sicil muhafızı muavini	1	25	13	Polis memuru	10	20
				13	Muamele memuru	3	20
				13	Polis memuru	1	20

[3] SAYILI CETVEL

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret	Görevin çeşidi	Sayı	Ücret
<i>İçişleri Vekâleti</i>			<i>Tarım Vekâleti</i>		
Dağıtıcı	1	75	Hademe	1	50
Vilâyetler hademesi	2	50	Makinist	1	100
<i>Adalet Vekâleti</i>			Hademe	1	50
Hademe	1	50	<i>Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü</i>		
Başgardiyân	1	125	Hademe	1	50
Gardiyan	2	75	<i>Millî Eğitim Vekâleti</i>		
Gardiyan	2	75	Hademe	1	50
Gardiyan	1	75	<i>Emniyet Genel Müdürlüğü</i>		
<i>Maliye Vekâleti</i>			Hademe	1	50
Daktilo	1	75	<i>Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü</i>		
Bekçi	1	75	Hademe	1	50
Hademe	2	75	<i>Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü</i>		
<i>Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti</i>			Hademe	1	50
Hademe	2	50			

Bütçe Encümeninin değiştirilmesine bağlı cetveller

[2] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
<i>Dahiliye Vekâleti</i>				13	Ebe	2	20
3	Vali	1	100	13	»	2	20
5	» muavini	1	80	14	»	1	15
6	Hukuk işleri müdürü	1	70	13	Sağlık memuru	1	20
7	Nüfus müdürü	1	60	13	Sağlık memuru	2	20
7	Seferberlik müdürü	1	60	<i>Nafıa Vekâleti</i>			
11	Maiyet memuru	1	30	7	Nafıa müdürü	1	60
10	Nüfus başkâtibi	1	35	9	Mühendis	1	40
10	Tahrirat kâtibi	2	35	12	Fen memuru	1	25
11	» »	1	30	<i>Maarif Vekâleti</i>			
12	Evrak memuru	1	25	7	Maarif müdürü	1	60
12	» »	1	25	11	» müfettişi	1	30
10	İdare kurulu kâtibi	2	35	14	» kâtibi	1	15
12	Nüfus kâtibi	1	25	14	» »	1	15
<i>Maliye Vekâleti</i>				12	Teknisyen	1	25
6	Defterdar	1	70	<i>Ziraat Vekâleti</i>			
8	Saymanlık müdürü	1	50	9	Baytar müdürü	1	40
7	Gelir müdürü	1	60	11	Merkez baytarı	1	30
8	Hazine avukatı	1	50	11	» »	1	30
9	Gelir kontrol memuru	1	40	13	Sihhat memuru	1	20
10	Saymanlık memuru	2	35	13	» kâtibi	1	20
11	» »	2	30	7	Ziraat mücadele müdürü	1	60
12	Saymanlık kâtibi	1	25	12	Mücadele teknisiyeni	2	25
9	Tahakkuk servisi şefi	1	40	13	Ziraat öğretmeni	1	20
12	Vergi memuru	1	25	13	» »	1	20
13	» » yardımcısı	1	20	13	» »	1	20
12	Tahsilât servis şefi	1	25	14	Stajyer	2	15
13	Evrak memuru	1	20	14	Kâtip	1	15
8	Millî emlak müdürü	1	50	12	Ziraat memuru	1	25
11	» » memuru	2	30	<i>Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü</i>			
14	Tahsildar	3	15	10	Tapu sicil muhafızı	1	35
<i>Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti</i>				12	» » » muavini	1	25
6	Sağlık müdürü	1	70	<i>Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğü</i>			
10	Hükümet tabibi	1	35	9	Toprak ve iskân müdürü	1	40
13	Sağlık kâtibi	1	20	14	» » memuru	1	15
13	» »	1	20				
13	Sağlık memuru	1	20				
13	» memuru	1	20				

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
	<i>Emniyet Umum Müdürlüğü</i>			10	Komiser	3	35
				13	Polis memuru	10	20
8	Emniyet Müdürü	1	50	13	Muamele memuru	3	20
9	Başkomiser	1	40	13	Polis memuru	1	20

[3] SAYILI CETVEL

Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
<i>Dahiliye Vekâleti</i>			Makinist	1	100
Dağıtıcı	1	75	Hademe	1	50
Vilâyetler hademesi	2	50	<i>Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü</i>		
<i>Maliye Vekâleti</i>			Hademe	1	50
Daktilo	1	75	<i>Maarif Vekâleti</i>		
Bekçi	1	75	Hademe	1	50
Hademe	2	75	<i>Emniyet Umum Müdürlüğü</i>		
<i>Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti</i>			Hademe	1	50
Hademe	2	50	<i>Toprak ve İskân İşleri U. Müdürlüğü</i>		
<i>Ziraat Vekâleti</i>			Hademe	1	50
Hademe	1	50			

Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/8)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-2775

12 . III . 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 11 . III . 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihalarının ilişikleriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

Teşkilâtı Esasiye Kanununun 89 ve İl İdaresi Kanununun 1 nci maddesine dayanan idare taksimatımız; vilâyet, kaza, ve nahiye olarak kademelenmiş bulunmaktadır.

Cumhuriyet devrine kadar muhtelif safhalar arz eden idare taksimatımızın cumhuriyeti mütaakıp bugüne kadar geçirdiği değişikliklere bir göz atacak olursak, hepsinde halka hizmetin bir prensip olarak kabul edildiği görülür.

Bilhassa kaza ve nahiye adetleri üzerinde görülen bâriz yükselmelerde; âmme hizmetlerini görmekle mükellef organların, halkın yakınına götürüldüğü ve bu suretle de bu konudaki ana prensibin uygulanması bahsinde hayli de ileri gidilmiş olduğu müşahede edilir.

Memleketteki demiryolu, liman ve şoselerin çoğalması, hava yollarının geniş mikyasta faaliyete geçmesi, ekonomik gelişme neticesi sanayi merkezlerin vücut bulması, zaman mefhumunun hakiki kıymetini almış olması, sosyal ve kültürel yönlerden ileriye doğru mütemedi bir akış görülmesi, köylerimizin kültür alanında geniş bir ufku açılması ve hülâsa; memleketin her sahasında bir tekevvünün yer alması, bu gelişmeye müvazi olarak idare taksimatımızda zaman zaman değişiklikler ve ilâveler yapılmasını zaruri kılmaktadır.

Tam bir âmme hizmeti müessesesi olan kazaların bugüne kadar çoğalması yolunda yapılan gelişmalara yerinde hız verilmiş bulunmaktadır.

Kazalarımızı çoğaltmak gayreti; malî imkânlar çerçevesinde daima yerini muhafaza etmekle beraber, mevcut kazalarımıza da bir göz atmak, onların inkişafını takibetmek ve bu gelişmenin hazırladığı ihtiyaçları da cevaplandırmak gerekmektedir.

Memleketimizin gelişme alanında kaydettiği ilerlemeler, bazı kaza merkezlerimizde ehemmiyetli tesirler yaparak onun iktisadi durumunu kuvvetlendirmekte ve buna müvazi olarak da kültür ve imar ve diğer sahalarda yeni yeni hamleler kaydedilmektedir.

Yukarda kısaca temas ettiğimiz tesirlerle, bölgesinde idari sınırları dışına çıkarak, iktisadi bir sınır çizen ve bu suretle de bulunduğu idari kademenin yapabildiği hizmetler üstünde yeni yeni

hizmetler bekliyen bâzı kaza merkezlerimizin bu durumlarını ele almak ve işi Vilâyet konusu içerisinde mütalâa etmek faydalı görülmüştür.

Bu maksatla;

İlk, orta, erkek sanat ve ticaret lisesi kadrolariyle kültür teşkilâtında Şeker Fabrikası, Vagon Fabrikası, Orman İşletmesi, Zirai Donatım Kurumu Fabrikası, PTT, Tekel ve diğer Devlet müesseseleriyle halk hizmetinde; faal, iktisadi hareketleriyle ticari ve sınai sahasında; üstün bir varlık gösteren ve bu durumu ile de; ilerde işgal etmekte olduğu kademelerin teşkilât imkânları dışında yeni bir imkâna kavuşmanın zorlayışı ile karşı karşıya bulunan Adapazarı Kazasında ilişik (1) sayılı cetvelde adları yazılı (5) kaza, (9) nahiye, (400) köyü ve (244 632) nüfusu ihtiva etmek üzere (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması uygun görüldüğünden ilişik kanun tasarısı bu maksatla hazırlanmıştır.

Kocaeli Vilâyetinin Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla kurulacak Vilâyetin Özel İdaresine ait kısmın esbabı mucibe lâyihası

1329 tarihli İdareî Umumiye Vilâyat Kanununun halen mer'î Hususi İdarelere mütedair hükümlerinde yeniden tesis edilen vilâyetlerde özel idare hükmi şahsiyetinin kurulmasına mütaallik umumi ve sarîh hükümler mevcut bulunmadığından tasarıya hususî mahiyette olmak üzere muvakkat 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddeler eklenmiştir.

İdareî Umumiye Vilâyat Kanununa müzeyyel 19 Haziran 1335 tarihli Kararnamenin 1 nci maddesinde muvakkat komisyonun ne şekilde kurulacağı gösterilmiş ise de, yeniden kurulacak olan vilâyetlerde bu hususta yapılacak muameleden bahsolunmamıştır.

Tasarıda bu boşluk doldurulmuş, Kararnamenin neşri tarihinde İdare Heyetlerinden bulunan müntehap âzalar Vilâyet İdaresi ve bilâhara da neşrolunan İller İdaresi Kanuniyle İdare Heyetlerinden kaldırılmış bulunduğundan tasarının muvakkat 4 nci maddesinde İdare Heyetleri bugünkü durumlarıyla mütalâa olunmuştur.

Kurulacak bir vilâyet için gider masrafı
(Bir yıllık)

Maaşlar	334 200
Ücret	18 300
Çocuk zammı	27 890
Emekli keseneği karşılığı	28 956
Temsil ödeneği	2 100
Hâkim ödeneği	12 650
Yakacak zammı	
Kira ayda (2 000) lira hesabıyla	24 000
Kırtasiye (200) lira hesabıyla	2 400
Döşeme demirbaş, her daire için (4 000) lira	48 000
Öteberi her daire için (50) lira hesabıyla	600
Her daire için (100) lira hesabıyla aydınlatma	1 200
Her daire için (400) lira hesabıyla yakacak	4 000
Yolluk	7 292

Genel toplam 511 588

[2] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Maaş	Aylık	Yıllık	Yekûn
<i>İçişleri Vekâleti</i>						
3	Vali	1	100	750	9 000	
5	» muavini	1	80	550	6 600	
8	Hukuk işleri müdürü	1	50	350	4 200	
8	Nüfus müdürü	1	50	350	4 200	
8	Seferberlik müdürü	1	50	350	4 200	
11	Maiyet memuru	1	30	225	2 700	
10	Nüfus başkâtibi	1	35	250	3 000	
11	Tahrirat kâtibi	1	30	225	2 700	
12	» »	1	25	200	2 400	
12	Evrak memuru	1	25	200	2 400	
12	» »	1	25	200	2 400	
12	İdare heyeti kâtibi	1	25	200	2 400	
12	Nüfus kâtibi	1	25	200	2 400	

48 600

Adalet Vekâleti

4	Ağır ceza mahkemesi reisi	1	90	625	7 500	
5	Cumhuriyet Müddeiumumisi	1	80	550	6 600	
8	Sulh hâkimi	1	50	350	4 200	
6	Ceza hâkimi	1	70	475	5 700	
9	Sorgu hâkimi	1	40	300	3 600	
7	Hukuk hâkimi	1	30	400	4 800	
9	Sulh hâkimi	1	40	300	3 600	
11	Hâkim namzedi	6	30	225	16 200	
10	Hukuk başkâtibi	1	35	250	3 000	
10	Ceza »	1	35	250	3 000	
12	Ceza evi müdürü	1	25	200	2 400	
11	Hukuk kâtibi	1	30	225	2 700	
12	Zabıt »	1	25	200	2 400	
13	Zabıt kâtibi	3	20	175	6 300	
13	» »	1	20	175	2 100	
14	» »	1	15	150	1 800	
13	Ceza evi kâtibi	1	20	175	2 100	
14	Mübaşir	5	15	150	9 000	
12	İcra memuru	1	25	200	2 400	

89 400

Maliye Vekâleti

8	Defterdar	1	20	350	4 500	
11	Saymanlık müdürü	1	30	225	2 700	

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Maaş	Aylık	Yıllık	Yekûn
9	Gelir müdürü	1	40	300	3 600	
8	Hazîne avukatı	1	50	350	4 200	
12	Gelir kontrol memuru	1	25	200	2 400	
14	Saymanlık kâtibi	1	15	150	1 800	
12	Saymanlık memuru	1	25	200	2 400	
12	Saymanlık kâtibi	1	25	200	2 400	
13	Vezenedar	1	20	175	2 100	
12	Tahakkuk servis şefi	1	25	200	2 400	
12	Vergi memuru	1	25	200	2 400	
13	Vergi memuru yardımcısı	1	20	175	2 100	
12	Tahsilât servis şefi	1	25	200	2 400	
14	Evrak memuru	1	15	150	1 800	
13	Millî Emlâk memuru	1	20	175	2 100	
14	Tahsildar	3	15	450	5 400	
						<u>44 400</u>

Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti

6	Sağlık müdürü	1	70	475	5 700	
10	Hükümet tabibi	1	35	250	3 000	
13	Sağlık kâtibi	1	20	175	2 100	
13	Sağlık kâtibi	1	20	175	2 100	
13	Sağlık memuru	1	20	175	2 100	
13	»	1	20	175	2 100	
13	Ebe	2	20	175	4 200	
13	»	2	20	175	4 200	
14	»	1	15	150	1 800	
13	Sağlık memuru	1	20	175	2 100	
13	»	2	20	175	4 200	
						<u>33 600</u>

Bayındırlık Vekâleti

7	Bayındırlık müdürü	1	60	400	4 800	
9	Mühendis	1	40	300	3 600	
12	Fen memuru	1	25	200	2 400	
						<u>10 800</u>

Millî Eğitim Vekâleti

7	Millî eğitim müdürü	1	60	400	4 800	
11	Millî eğitim müfettişi	1	30	225	2 700	
14	» kâtibi	1	15	150	1 800	
14	»	1	15	150	1 800	

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Maaş	Aylık	Yıllık	Yekûn
12	Teknisyien	1	25	200	2 400	
						13 500

Tarım Vekâleti

9	Veteriner müdürü	1	40	300	3 600	
11	Merkez veteriner	1	30	225	2 700	
11	» »	1	30	225	2 700	
13	Sağlık memuru	1	20	175	2 100	
13	Sağlık kâatibi	1	20	175	2 100	
7	Ziraat mücadele müdürü	1	60	400	4 800	
12	Mücadele teknisiyeni	2	25	200	4 800	
13	Ziraat öğretmeni	1	20	175	2 100	
13	» »	1	20	175	2 100	
13	» »	1	20	175	2 100	
14	Stajyer	2	15	150	3 600	
14	Kâtip	1	15	150	1 800	
12	Ziraat memuru	1	25	200	2 400	
						36 900

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

10	Tapu sicil muhafızı	1	35	250	3 000	
12	» » muavini	1	25	200	2 400	
						5 400

Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü

9	Toprak ve iskân müdürü	1	40	300	3 600	
14	» » » memuru	1	15	150	1 800	
						5 400

Emniyet Genel Müdürlüğü

8	Emniyet müdürü	1	50	350	4 200	
9	Başkomiser	1	40	300	3 600	
10	Komiser	3	35	250	9 000	
13	Polis memuru	10	20	175	21 000	
13	Muamele memuru	3	20	175	6 300	
13	Polis memuru	1	20	175	2 100	
						46 200

Umumi yekûn 334 200

[3] SAYILI CETVEL

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret	Yıllık	Genel toplam
<i>İçişleri Vekâleti</i>				
Dağıtıcı	1	75	900	
Vilâyetler hademesi	2	50	1 200	
			<hr/>	<hr/>
			2 100	2 100
<i>Adalet Vekâleti</i>				
Hademe	1	50	600	
Başgardiyân	1	125	1 500	
Gardiyan	2	75	1 800	
»	2	75	1 800	
»	1	75	900	
			<hr/>	<hr/>
			6 600	6 600
<i>Maliye Vekâleti</i>				
Daktilo	1	75	900	
Bekçi	1	75	900	
Hademe	2	75	1 800	
			<hr/>	<hr/>
			3 600	3 600
<i>Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti</i>				
Hademe	2	50	1 200	
			<hr/>	<hr/>
			1 200	1 200
<i>Tarım Vekâleti</i>				
Hademe	1	50	600	
Makinist	1	100	1 200	
Hademe	1	50	600	
			<hr/>	<hr/>
			2 400	2 400
<i>Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü</i>				
Hademe	1	50	600	
			<hr/>	<hr/>
			600	600

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret	Yıllık	Genel toplam
<i>Millî Eğitim Vekâleti</i>				
Hademe	1	50	600	
			600	600
<i>Emniyet Genel Müdürlüğü</i>				
Hademe	1	50	600	
			600	600
<i>Toprak ve İskân Genel Müdürlüğü</i>				
Hademe	1	50	600	
			600	600
GENEL TOPLAM				18 300

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No. 1/8

Karar No. 4

27 . V . 1954

Yüksek Reisliğe

Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkındaki kanun lâyihası, Dahiliye Vekilinin iştirakiyle encümenimizde görüşüldü.:

Hükümet gerekçesindeki mucip sebepleri encümenimizce de yerinde görülmüş ve lâyiha tadilen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye Encümeni Reisi

Edirne

R. Nasuhioğlu

Reis Vekili

Ankara

Â. Benderlioğlu

Mazbata Muharriri

İzmir

P. Arat

Bursa

A. Erozan

İsparta

T. Tola

Kütahya

N. H. Pepeyi

Uşak

Y. Aysal

İzmir

R. Onursal

Ordu

F. Boztepe

Kâtip

Kocaeli

S. Yalın

Gümüşane

İ. H. Baykal

Muğla

Y. Başer

Samsun

M. Özkefeli

Çoruh

Z. Ural

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/8
Karar No. 10

27 . V . 1954

Yüksek Reisliğe

Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 12 . III . 1954 tarihli ve 71/2775 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Dahiliye Encümeni mazbatası ile birlikte Encümenimize havale edilmiş olmakla tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, esbabı mucibesinde tafsilen arz ve izah edildiği üzere merkezi Adapazarı olmak üzere (5) kaza (9) nahiye, (400) köyü ve (244 632) nüfusu ihtiva etmek üzere (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulmasını istihdaf etmektedir.

Her sahada günden güne inkişaflar kaydetmekte olduğu anlaşılan Adapazarı Kazasının vilâyet haline getirilmesi halinde bu inkişafların süratle artacağı ve âmme hizmetlerinin daha geniş ölçüde halka intikal ettirilmesinin kabil olacağı mülâhazasıyla encümenimiz lâyihayı yerinde görerek maddelerin müzakeresine geçmiş birinci ve ikinci maddeler ile muvakkat birinci ve ikinci maddeleri Hükümetin teklifi ve muvakkat 3 ncü maddeyi Dahiliye Encümeninin tadili veçhile aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat 4 ncü madde kelime değişikliğiyle muvakkat 5, 6 ve 7 nei maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen 3 ncü madde Dahiliye Encümeninin tadili ve 4 ncü madde ise Hükümetin

teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden tanzim olunan kanun lâyihası müstaceliyetle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.
Bursa	Balıkesir
K. Yılmaz	H. İmre
Mazbata Muharriri	
İstanbul	Afyon K.
H. Hüsmen	M. Â. Ülgen
Ankara	Aydın
M. Tarhan	Z. Uray
Balıkesir	Çankırı
M. H. Timurtaş	İ. Uygur
Çorum	Eskişehir
Y. Gürsel	M. Başkurt
İçel	Kırklareli
İ. Gürgen	Ş. Bakay
Kocaeli	Mardin
E. Alican	A. Bayar
Muğla	Muğla
N. Özsan	N. Poyrazoğlu
Ordu	Rize
R. Aksoy	H. Agun
Seyhan	Seyhan
S. Bari	N. Tolon
Tekirdağ	Tokad
İ. H. Akyüz	İ. Baç

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında kanun lâyhası

MADDE 1. — İlişik (1) sayılı cetvelde gösterildiği veçhile Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazası kaldırılarak merkezi Adapazarı olmak ve yine Kocaeli Vilâyetine bağlı Akyazı, Geyve, Hendek ve Karasu kazalarını ihtiva etmek üzere (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulmuş ve eski Adapazarı Kazasını ihtiva eden Nahiye ve köyler Sakarya Vilâyetinin merkez kazasına bağlanmıştır.

MADDE 2. — İlişik (2) sayılı cetvelde derece, aylık ve sayıları gösterilen kadrolar, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin ilgili kısımlarına eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — İlişik (3) sayılı cetvelde gösterilen kadrolar 1954 Malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (D) işaretli cetvelin ilgili kısımlarına eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Kurulması kabul edilen bu vilâyetin aylık, ücret ve giderleri 1954 yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Maliye Vekâleti kısmındaki 425 nci (vilâyet ve kaza teşkili masrafları) faslına konulan tahsisattan gerekli görülecek miktarları sözü geçen (A/1) işaretli cetvelin ilgili tertiplerine nakletmeye Maliye Vekili salâhiyettardır.

MUVAKKAT MADDE 3. — 5670 sayılı Kanunun 1 nci ek maddesinin son fıkrasına göre vilâyet genel meclisi seçimi yapılır. Seçim giderleri bir defaya mahsus olmak üzere umumi muvazeneden yardım suretiyle verilir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Vilâyet genel meclisince daimî encümen seçilinceye kadar vazife görecek olan muvakkat encümen, valinin riyaseti altında vilâyet merkezi belediye meclisince umumi meclis âzalığı vasıflarını haiz olanlar meyanında kanuni adedde intihab edilecek kimselerden terekübeder.

MUVAKKAT MADDE 5. — Sakarya Vilâyetine bağlanan kazalara ait özel idareye mütaallik bilûmum tahakkukat ve tahsilât ve ba-

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla yeniden bir vilâyet kurulması hakkında Kanun

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümetin muvakkat birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümetin muvakkat ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Sakarya Vilâyeti dâhilinde bulunan kazaların Kocaeli Vilâyetindeki İl Genel Meclisi üyeleri Sakarya Vilâyetinin İl Genel Meclisini teşkil ederler.

MUVAKKAT MADDE 4. — Kanunun yürürlüğe girmesini mütaakıp bir hafta içinde İl Genel Meclisi toplanarak daimî encümen seçimini yapar ve bütçeği tanzim eder.

MUVAKKAT MADDE 5. — Hükümetin muvakkat beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Kocaeli Vilâyetine bağlı Adapazarı Kazasında
(Sakarya) adıyla yeniden bir Vilâyet Kurulması
hakkında Kanun*

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümetin muvakkat 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümetin muvakkat 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Dahiliye Encümeninin muvakkat 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Kanunun yürürlüğe girmesini mütaakıp bir hafta içinde il genel meclisi toplanarak daimî encümen seçimini yapar ve bütçeyi ve kadroyu tanzim eder.

MUVAKKAT MADDE 5. — Hükümetin muvakkat 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

kaya hesaplarının Sakarya Vilâyetinin kurulduğu tarihten itibaren Kocaeli Vilâyeti özel ideresi emvalinden düşülerek bu husustaki kuyudat ve teferrüatı ile birlikte Sakarya Vilâyetine devrolunur.

MUVAKKAT MADDE 6. — Sakarya Vilâyetinin teşekkülü tarihinden itibaren bu vilâyete bağlanan kazaların özel idarelerince tahakkuk ettirilip tahsil edilen paralar bu kazalarda muvakkat hesaplarda toplanarak Sakarya Valisinin vereceği tediye emrine müsteniden sarfolunur.

MUVAKKAT MADDE 7. — Kocaeli Vilâyeti Özel İdare kadrosunda olup Sakarya Vilâyetine bağlanan kazalarla çalışan özel idare memur ve müstahdemleri kadrolariyle Sakarya Vilâyeti Özel İdaresine geçerler.

Sakarya Vilâyeti Umumi Meclisince Vilâyet Bütçesi yapılıp yürürlüğe girinceye kadar memur ve müstahdemlere ait maaş ve ücretler mahsubu bilâhara yapılmak üzere Kocaeli Vilâyetince tediyesine devam olunur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	
Devlet Vekili	Adliye Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
<i>K. Yılmaz</i>	<i>E. Menderes</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili	Nafia Vekili
	<i>K. Zeytinoglu</i>
İktisat ve Ticaret Vekili	Sıhhat ve İç. Mu. Vekili
<i>Fethi Çelikbaş</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
<i>Emin Kalafat</i>	<i>N. Ökmen</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
<i>Y. Üresin</i>	<i>H. Erkmen</i>
İşletmeler Vekili	
<i>S. Yırcalı</i>	

Da. E.

MUVAKKAT MADDE 6. — Hükümetin muvakkat altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 7. — Hükümetin muvakkat yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun 1 Ocak 1955 tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MUVAKKAT MADDE 6. — Hükümetin muvakkat 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 7. — Hükümetin muvakkat 7 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dahiliye Encümeninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

Sakarya Vilâyeti

Kazalar Aded	Nahiyeler Aded	Köyler Aded	Nüfusu Aded		
5	9	400	244 632		
Adapazarı Kazasında (Sakarya) adıyla kurulan Vilâyete bağlanan kaza, nahiye ve köyler					
Alındığı vilâyet	Bağlandığı vilâyet	Kazanın adı	Nahiyenin adı	Köy Aded	1950 nüfus sayımına göre nüfusu
<i>Merkez Kazası</i>					
Kocaeli	Sakarya	Eski Adapazarı	Merkez	66)	
>	>	>	Sapanca	25)	98 486
>	>	>	Söğütlü	15)	
>	>	>	Kâzımpaşa	17)	
				123	98 486
<i>Akyazı Kazası</i>					
Kocaeli	Sakarya	Akyazı	Merkez	44)	39 453
>	>	>	Karapürçek	16)	
				60	39 453
<i>Geyve Kazası</i>					
Kocaeli	Sakarya	Geyve	Merkez	46)	
>	>	>	Doğançay	14)	44 153
>	>	>	Pamukova	30)	
>	>	>	Taraklı	25)	
				115	44 156
<i>Hendek Kazası</i>					
Kocaeli	Sakarya	Hendek	Merkez	48)	32 931
>	>	>	Karadere	11)	
				59	32 931
<i>Karasu Kazası</i>					
Kocaeli	Sakarya	Karasu	Merkez	20)	29 606
>	>	>	Kocaeli	23)	
				43	29 606
Umumi Yekûn				400	244 632

[2] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
<i>İçişleri Vekâleti</i>							
3	Vali	1	100	14	Saymanlık kâtibi	1	15
5	Vali muavini	1	80	12	Saymanlık memuru	1	25
8	Hukuk işleri müdürü	1	50	12	Saymanlık kâtibi	1	25
8	Nüfus müdürü	1	50	13	Vezenedar	1	20
8	Seferberlik müdürü	1	50	12	Tahakkuk servis şefi	1	25
11	Maiyet memuru	1	30	12	Vergi memuru	1	25
10	Nüfus başkâtibi	1	35	13	Vergi memuru yardımcısı	1	20
11	Tahrirat kâtibi	1	30	12	Tahsilât servis şefi	1	25
12	Tahrirat kâtibi	1	25	14	Evrak memuru	1	15
12	Evrak memuru	1	25	13	Millî Emlâk memuru	1	20
12	Evrak memuru	1	25	14	Tahsildar	3	15
12	İdare kurulu kâtibi	1	25	<i>Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti</i>			
12	Nüfus kâtibi	1	25	6	Sağlık müdürü	1	70
<i>Adalet Vekâleti</i>				10	Hükümet tabibi	1	35
4	Ağır ceza mahkemesi reisi	1	90	13	Sağlık kâtibi	1	20
5	Cumhuriyet müddeiumumisi	1	80	13	Sağlık kâtibi	1	20
8	Sulh hâkimi	1	50	13	Sağlık memuru	1	20
6	Ceza hâkimi	1	70	13	Sağlık memuru	1	20
9	Sorgu hâkimi	1	40	13	Ebe	2	20
7	Hukuk hâkimi	1	60	13	Ebe	2	20
9	Sulh hâkimi	1	40	14	Ebe	1	15
11	Hâkim namzedi	6	30	13	Sağlık memuru	1	20
10	Hukuk başkâtibi	1	35	13	Sağlık memuru	2	20
10	Ceza başkâtibi	1	35	13	Ebe	2	20
12	Ceza evi müdürü	1	25	14	Ebe	1	15
11	Hukuk kâtibi	1	30	13	Sağlık memuru	1	20
12	Zabıt kâtibi	1	25	13	Sağlık memuru	2	20
13	Zabıt kâtibi	3	20	<i>Bayındırlık Vekâleti</i>			
13	Zabıt kâtibi	1	20	7	Bayındırlık müdürü	1	60
14	Zabıt kâtibi	1	15	9	Mühendis	1	40
13	Ceza evi kâtibi	1	20	12	Fen memuru	1	25
14	Mübaşir	5	15	<i>Millî Eğitim Vekâleti</i>			
12	İcra memuru	1	25	7	Millî Eğitim müdürü	1	60
<i>Maliye Vekâleti</i>				11	» » Müfettişi	1	30
8	Defterdar	1	50	14	» » kâtibi	1	15
11	Saymanlık müdürü	1	30	14	» » »	1	15
9	Gelir müdürü	1	40	12	Teknisiyen	1	25
8	Hazine avukatı	1	50	<i>Tarım Vekâleti</i>			
12	Gelir kontrol memuru	1	25	9	Veteriner müdürü	1	40
				11	Merkez veteriner	1	30
				11	» »	1	30
				13	Sağlık memuru	1	20
				13	» kâtibi	1	20

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
7	Ziraat mücadele müdürü	1	60	<i>Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü</i>			
12	Mücadele teknisiyeni	2	25	9	Toprak ve iskân müdürü	1	40
13	Ziraat öğretmeni	1	20	14	» » » memuru	1	15
13	» »	1	20	<i>Emniyet Genel Müdürlüğü</i>			
13	» »	1	20	8	Emniyet Müdürü	1	50
14	Stajyer	2	15	9	Başkomiser	1	40
14	Kâtip	1	15	10	Komiser	3	35
12	Ziraat memuru	1	25	13	Polis memuru	10	20
<i>Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü</i>				13	Muamele memuru	3	20
10	Tapu sicil muhafızı	1	35	13	Polis »	1	20
12	» » » muavini	1	25				

[3] SAYILI CETVEL

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret	Görevin çeşidi	Sayı	Ücret
<i>İçişleri Vekâleti</i>			<i>Tarım Vekâleti</i>		
Dağıtıcı	1	75	Hademe	1	50
Vilâyetler hademesi	2	50	Makinist	1	100
<i>Adalet Vekâleti</i>			Hademe	1	50
Hademe	1	50	<i>Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü</i>		
Başgardıyan	1	125	Hademe	1	50
Gardıyan	2	75	<i>Millî Eğitim Vekâleti</i>		
»	2	75	Hademe	1	50
»	1	75	<i>Emniyet Genel Müdürlüğü</i>		
<i>Maliye Vekâleti</i>			Hademe	1	50
Daktilo	1	75	<i>Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü</i>		
Bekçi	1	75	Hademe	1	50
Hademe	2	75	<i>Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü</i>		
<i>Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti</i>			Hademe	1	50
Hademe	2	50			

[2] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
<i>Dahiliye Vekâleti</i>							
3	Vali	1	100	13	Ebe	2	20
5	» muavini	1	80	13	»	2	20
6	Hukuk işleri müdürü	1	70	14	»	1	15
7	Nüfus müdürü	1	60	13	Sağlık memuru	1	20
7	Seferberlik müdürü	1	60	13	» »	2	20
11	Maliyet memuru	1	30	<i>Nafia Vekâleti</i>			
10	Nüfus başkâtibi	1	35	7	Nafia müdürü	1	60
10	Tahrirat kâtibi	2	35	9	Mühendis	1	40
11	» »	1	30	12	Fen memuru	1	25
12	Evrak memuru	1	25	<i>Maarif Vekâleti</i>			
12	» »	1	25	7	Maarif müdürü	1	60
10	İdare kurulu kâtibi	2	35	11	» müfettişi	1	30
12	Nüfus kâtibi	1	25	14	» kâtibi	1	15
<i>Maliye Vekâleti</i>				14	» »	1	15
6	Defterdar	1	70	12	Teknisiyen	1	25
8	Saymanlık müdürü	1	50	<i>Ziraat Vekâleti</i>			
7	Gelir müdürü	1	60	9	Baytar müdürü	1	40
8	Hazine avukatı	1	50	11	Merkez baytarı	1	30
9	Gelir kontrol memuru	1	40	11	» »	1	30
10	Saymanlık memuru	2	35	13	Sihhat memuru	1	20
11	» »	2	30	13	» kâtibi	1	20
12	Saymanlık kâtibi	1	25	7	Ziraat mücadele müdürü	1	60
9	Tahakkuk servis Şefi	1	40	12	Mücadele teknisiyeni	2	25
12	Vergi memuru	1	25	13	Ziraat öğretmeni	1	20
13	» » yardımcısı	1	20	13	» »	1	20
12	Tahsilât servis Şefi	1	25	13	» »	1	20
13	Evrak memuru	1	20	14	Stajyer	2	15
8	Millî emlak müdürü	1	50	14	Kâtip	1	15
11	» » memuru	2	30	12	Ziraat memuru	1	25
14	Tahsildar	3	15	<i>Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü</i>			
<i>Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti</i>				10	Tapu sicil muhafızı	1	35
6	Sağlık müdürü	1	70	12	» » » muavini	1	25
10	Hükümet tabibi	1	35	<i>Toprak ve İşkân İşleri Umum Müdürlüğü</i>			
13	Sağlık kâtibi	1	20	9	Toprak ve iskân müdürü	1	40
13	» »	1	20	14	» » memuru	1	15
13	Sağlık memuru	1	20				
13	» memuru	1	20				

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
	<i>Emniyet Umum Müdürlüğü</i>			10	Komiser	3	35
8	Emniyet Müdürü	1	50	13	Polis memuru	10	20
9	Başkomiser	1	40	13	Muamele memuru	3	20
				13	Polis memuru	1	20

[3] SAYILI CETVEL

Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
<i>Dahiliye Vekâleti</i>			Makinist	1	100
Dağıtıcı	1	75	Hademe	1	50
Vilâyetler hademesi	2	50			
<i>Maliye Vekâleti</i>			<i>Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü</i>		
Daktilo	1	75	Hademe	1	50
Bekçi	1	75			
Hademe	2	75	<i>Maarif Vekâleti</i>		
			Hademe	1	50
<i>Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti</i>					
Hademe	2	50	<i>Emniyet Umum Müdürlüğü</i>		
			Hademe	1	50
<i>Ziraat Vekâleti</i>					
Hademe	1	50	<i>Toprak ve İskân İşleri U. Müdürlüğü</i>		
			Hademe	1	50

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil Memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları Akdi İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/13)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-2333, 6-1784

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları akdi için Hükümete salâhiyet verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25 . V . 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyhalarının ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim. 26 . V . 1954

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

10 Haziran 1949 tarih ve 5436 sayılı Kanun, 5252 sayılı Kanunla onanan «Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi» ve 5253 sayılı Kanunla tasdik edilmiş bulunan «Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İş Birliği Anlaşması»nın icaplarından olarak, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti veya bu Hükümetin ajanı sıfatıyla hareket eden Kurumlar ve Avrupa Ekonomik İş Birliği Teşkilâtı üyesi diğer memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları akdetmek ve bunları, imzalandıkları tarihte yürürlüğe koymak hususunda Hükümete salâhiyet vermektedir. Mezkûr kanunun 3 ncü maddesi hükmü gereğince, yukarda bahsi edilen Anlaşmaların, imzaladıkları tarihi takip eden 6 aylık devre içinde, kanunluk kazanmak üzere, Yüksek Meclisin tasdikine arz edilmesi icabetmektedir.

5436 sayılı Kanun ile Hükümete verilen yetki sayesinde, memleketimize yapılmakta olan yardımlarla ilgili olarak akdedilen biletümle Anlaşma ve Sözleşmeler süratle tekemmül ettirilerek bir an önce tatbik mevkiine konulmakta ve dolayısıyla memleketimizin yardımlardan süratle istifadesi mümkün olmaktadır.

«Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi» müddetle mukayyet bulunmamaktadır. Hükümetimizle Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında münakid 4 Temmuz 1948 tarihli Ekonomik İş Birliği Anlaşmasında ise, Anlaşmanın Birleşik Amerika'nın Dış Yardım Programının son bulacağı tarihte, nihayete ereceği tasrih edilmiştir. Amerikan İktisadi yardımlarının Avrupa memleketlerinin büyük kısmı hakkında 30 Haziran 1954 te sona ereceği Birleşik Amerika Devlet adamları ve mesul şahsiyetleri tarafından beyan edilmiştir. Ancak, Avrupa memleketlerinden bâzılarının ve bu arada Türkiye'nin bundan istisna edileceği ve memleketimize yapılmakta olan

İktisadi yardımlara önümüzdeki devre zarfında devam edileceği de, aynı zamanda ifade edilmiş bulunmaktadır.

5436 sayılı Kanununun 30 Haziran 1952 tarihinde nihayete eren meriyet müddeti, yukarıda mârûz zaruretler muvacehesinde, 5969 ve 6127 sayılı kanunlarla birer yıl uzatılmıştır. Memleketimize yapılmakta olan Amerikan İktisadi yardımlarının 30 Haziran 1954 tarihinden sonra da devamının Amerika Hükümetince kararlaştırılmış bulunması ve Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesinin muayyen bir müddetle mukayyet olmaması, Hükümetin 30 Haziran 1954 tarihinden sonra yardımlarla ilgili olarak akdedilebilecek Anlaşma ve sözleşmeleri imzalandıkları tarihte meriyete koymak salâhiyetini haiz bulunmasını, memleketin yüksek menfaatleri bakımından faydalı ve lüzumlu kılmaktadır.

Keyfiyet yüksek tasviplerine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/13

Karar No. 3

26 . V . 1954

Yüksek Reisliğe

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle borçlanma, yardım ve ödeme anlaşmaları akdi için Hükümete salâhiyet verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası Hariciye Vekâletleri temsilcileri hazır oldukları halde incelendi.

Hükümetin esbabı mucibe lâyihasında tafsil ile izah edildiği veçhile 5436 sayılı Kanununun 30 Haziran 1952 tarihinde nihayete eren meriyet müddeti 5969 ve 6127 sayılı kanunlarla birer yıl uzatılmıştır.

«Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi» müddetle mukayyet değildir. Bundan başka Amerika Hükümeti yapmakta bulunduğu iktisadi yardımları Avrupa memleketlerinin büyük kısmı hakkında 30 Haziran 1954 tarihinde sona erdireceğini beyan etmiş ve fakat memleketimize yapılmakta olan Amerikan iktisadi yardımlarının 30 Haziran 1954 tarihinden sonra da devam edeceğini bildirmiştir. Bu sebeple Hü-

kümetin 30 Haziran 1954 tarihinden sonra yardımlarla ilgili olarak akdedilebilecek Anlaşma ve Sözleşmeleri imzalandıkları tarihte meriyete koymak salâhiyetini haiz bulunması icabetmektedir.

Amerika'nın yaptığı iktisadi yardımlardan büyük faydalar temin eden memleketimizin bundan sonra da aynı şekilde faydalanabilmesi için bu kanunun kabulünde zaruret olduğuna kaani olan Encümenimiz kanun lâyihasını aynen kabul etmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye Encümeni

Bu mazbata

Reisi

muharriri

İzmir

Denizli

C. Baban

A. Çobanoğlu

Bursa

Çanakkale

H. Köymen

N. F. Alpkartal

İzmir

Siirt

N. S. Altuğ

S. Bedük

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/13
Karar No. 12

28. V. 1954

Yüksek Reisliğe

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil Memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme anlaşmaları akdi için Hükümete salâhiyet verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkındaki kanun lâyihası Hariciye Encümeni mazbatası ile birlikte Encümenimize havale edilmiş olmakla Hariciye Vekâleti mümessili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Gerek lâyihanın esbabı mucibesinde ve gerek lâyihayı bidayeten tetkik eden Hariciye Encümeninin mazbatasında belirtilen sebeplere istinaden hazırlanmış olan lâyiha Encümenimizcede yerinde görülerek maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve lâyiha Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Kanun lâyihası takdimen ve müstaceliyetle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis
Bursa
K. Yılmaz

Reis V.
Balıkesir
H. İmre

Mazbata Muharriri

İstanbul
H. Hüsman

Afyon K.
M. A. Ülgen

Antalya
A. Tokuş

Balıkesir
S. Yırcalı

Diyarbakır
İ. H. Tiğrel

Kırklareli
Ş. Bakay

Mardin
A. Bayar

Ordu
R. Aksoy

Seyhan
N. Tolon

Trabzon
S. F. Kalaycıoğlu

Kâtip
Siird

B. Erden

Antalya

K. Akmanlar

Balıkesir

M. H. Timurtaş

Çankırı

T. Uygur

Giresun

M. Şener

Konya

R. Birand

Niğde

H. A. Göktürk

Seyhan

S. Barı

Tokad

İ. Baç

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları Akdi için Hükümete Salâhiyet Verilmesine dair 5436 sayılı Kanununun meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 5436 sayılı Kanunun 5969 ve 6127 sayılı kanunlarla muaddel 4 ncü maddesinde yazılı meriyet müddeti 30 Haziran 1955 tarihine kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili ve
A. Menderes	Başvekil Yardımcısı
	F. R. Zorlu
Devlet Vekili	Devlet Vekili
M. Sarol	O. Kapani
Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
O. Ş. Çiçekdağ	E. Menderes
Dahiliye Vekili	Hariciye Vekili
N. Gedik	F. Köprülü
Maliye Vekili	Maarif Vekili
H. Polatkan	C. Yardımcı
Nafia Vekili	İktisat ve Ticaret Vekili
K. Zeytinoglu	S. Yırcalı
Sih. ve İğ. Mv. Vekili	G. ve İnhisarlar Vekili
Dr. B. Uz	E. Kalafat
Ziraat Vekili	Münakalât Vekili
N. Ökmen	M. Çavuşoğlu
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili
H. Erkmen	F. Çelikbaş

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle Borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları akdi için Hükümete salâhiyet verilmesine dair 5436 sayılı Kanununun meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.